

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Ústav románských studií

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Anna Pacovská

Boris Vian a jeho heteronyma

Boris Vian and his heteronymes

Praha 2012

VEDOUCÍ PRÁCE:

doc. PhDr. Václav Jamek

Podkování

Ráda bych tímto podkovala vedoucímu mé bakalářské práce doc. PhDr. Václavu Jamkovi za připomínky a čas, který mé práci vynoval.

Prohlá-uji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla vyufita v rámci jiného vysokoškolského studia i k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne

Podpis

Abstrakt / Abstract

Cílem bakalářské práce *Boris Vian a jeho heteronyma* je pojednat o život a díle tohoto autora. Svou originalitou předčil všechny tehdejší spisovatele, a kolik možná ta byla důvodem nepochopení Viana společností 40. a 50. let. První část práce zmíní nej důležitější momenty Vianova života, které ho v budoucnu nejvíce ovlivní. Pojednává o autorově tvorbě v různých oborech umění (literatura, hudba, divadlo, žurnalistika aj.). Druhá část práce se věnuje Vianově tvorbě, jež byla prezentována pod pseudonymem Vernon Sullivan. Pojednává o vzniku fenoménu Vernona Sullivana a jeho přijetí. Na základě Sullivanových nejvýznamnějších děl, tj. *Naplivu na vaše hroby* (*J'irai cracher sur vos tombes*, 1946), *U mrtvých na barvu kůže nesejde* (*Les Morts ont tous la même peau*; 1947), *Zabte o-křivě* (*Et on tuera tous les affreux*; 1948) a *Holky nemají poní* (*Elles se rendent pas compte*; 1950) práce provádí analýzu použitého jazykového prostředku a tematiku děl. V závěru práce zmíní přijetí díla Borise Viana po jeho smrti roku.

The aim of the bachelor thesis called "Boris Vian and his Heteronyms" is to discuss the life and work of this author, who outperformed all his contemporaries in his originality, which might have led to the misunderstanding of Vian by the society at his time. The first part of the thesis mentions the crucial moments of Vian's life that influenced him greatly. It also looks into the contribution of his to all the artistic fields he devoted himself to (literature, music, theatre, journalism etc.). The second part is dedicated to literary output published under the pseudonym Vernon Sullivan. It describes the rise of the phenomenon of Vernon Sullivan and its acceptance by society. Based on the most well known novels *I Spit on Your Graves* (*J'irai cracher sur vos tombes*, 1946), *The Dead All Have the Same Skin* (*Les Morts ont tous la même peau*; 1947), *To Hell With the Ugly* (*Et on tuera tous les affreux*; 1948) and *They Do Not Realize* (*Elles se rendent pas compte*; 1950) the thesis analyzes the language use and themes of his work. The final part summarizes the acceptance of Boris Vian after his death.

Klí ová slova / Keywords

Boris Vian, Vernon Sullivan, existencialismus, surrealismus, detektivní román

Boris Vian, Vernon Sullivan, existentialism, surrealism, thriller

Obsah

1. Úvod í .. 8

2. Zásadní okamžiky Vianova života

2.1 Rodinné zázemí Borise Viana í ... 10

2.2 Ville-d'Avray í 11

2.3 Studium a první zdravotní problémy í ..11

2.4 „Surprise-parties“ a vstup na Inženýrskou školu í 12

2.5 Major a Michelle Léglisová í .. 14

2.6 Počátky vztahu s Michelle Léglisovou í ..í 15

2.7 AFNOR í . 15

2.8 Literární počátky Borise Viana í . 16

3. Odvážlivý Vianov zájmu

3.1 Viano hudebník

3.1.1 Setkání s Claudem Abadiem í ... 18

3.1.2 Soubor Clauda Abadieho a jeho velký úspěch í . 19

3.1.3 Tabu a Saint-Germain-des-Prés í .. 20

3.1.4 Kariéra textaře a zpěváka í ...21

3.2 Viano překladatel í . 22

3.3 Viano - flautista a kritik í22

3.4 Viano básník í . 23

3.5 Viano autor baletů a oper í . 23

3.6 Viano autor divadelních her í . 24

3.7 Viano člen Patafyzického kolegia í 25

3.8 Viano a jeho vztah ke kinematografii

3.8.1 Viano scénarista í ...í . 26

3.8.2 Viano herec í 27

4. Literární zázemí Borise Viana í .. 28

5. Zrod Vernona Sullivan

5.1 Naplívnu na vaše hroby í ... 29

5.2 Shrnutí děje románu ...í ... 30

5.3 Veřejné přijetí Vernona Sullivan í .. 31

6. Stručné shrnutí ostatních Sullivanových děl

- 6.1 U mrtvých na barvě křesle nesejde33
6.2 Zabte o-klivé 33
6.3 Holky nemaj poně 33

7. Vliv anglosaské kultury na Vianovu a Sullivanovu tvorbu

- 7.1 Vliv anglosaské paraliteratury 35
7.2 Vliv americké kinematografie 35
7.3 Vliv hudby a jazzu 36
7.4 Zaujetí Amerikou 36

8. Tematika děl Vernona Sullivana

- 8.1 Pomsta 37
8.2 Linie knihy o peníze o falus
 8.2.1 *Symbolika knihy* 38
 8.2.2 *Význam peněz* 39
8.3 Násilí 39
8.4 Sexualita a erotismus 40

9. Formální stránka Sullivanových děl 42

10. Jazykové prostředky

- 10.1 Lexikální kategorie
 10.1.1 *Amerikanismy* 43
 10.1.2 *Neologismy* 46
 10.1.3 *Argot a hovorový jazyk* 46
 10.1.4 *Onomastika* 48
10.2 Míření mluveného a psaného stylu 50

11. Závěr 52

Resumé 55

Bibliografie 56

1. Úvod

Boris Vian je jednou z nejpozoruhodnějších literárních osobností druhé poloviny 20. století, a koliv uznání se ve v t-í mí e b hem svého flivota nedo kal. Jeho p ístup k literatu e byl naprosto odli-ný, nevl jaký byl v té dob ve Francii známý, covl také pravd podobn zp sobilo nepochopení od tehdej-í tená ské i odborné ve ejnosti. Av-ak po jeho smrti se situace zm nila a posledních ty icet let je k n mu upírána stálá pozornost p ekladatelská, vydavatelská a p edev-ím tená ská. Nej ast j-ím cílem studií o Vianovi je jeho originální styl, kterým na své literární dráze vynikal a kterým literární kritiky asto vyvád l z míry.

Boris Vian byl proteovským autorem, který byl schopen neuv íitelných prom n. Od p vodní kariéry hutnického inflenýra a ú edníka se pozd ji v noval na um lecké dráze, jevl ho napl ovala. Stal se jedním z hlavních p edstavitel povále né pa ífské bohémy, s nívl mohl za ít p stovat jazz a rozvíjet sv j literární talent. Stejn tak bychom Viana mohli ozna it za štarce znalého budoucnosti, a koliv se k ní nerad vyjad oval. Tíha války na n j vldy doléhala, tu-il, jaký bude její výsledek, ale odmítal o ní mluvit. Úzkost ventiloval pilnou prací. Krom toho, vl byl Vian autorem mnoha literárních d l, byl také jazzovým trumpetistou i písni ká em, flunalistou, literárním kritikem, malí em, autorem operních libret i ílenem recesistického Patafyzického kolegia.

Nem flme opomenout ani jeho jediné opravdové heteronymum ó Vernona Sullivana, k n muvl se nejprve hlásil pouze jako p ekladatel a pozd ji p iznal, vl jde o fiktivního autora, který se stal jeho maskou.

Boris Vian si za svého flivota vytvo il více nevl dvacet sedm r zných pseudonym a anagram svého vlastního jména, kterým se bu podepisoval pod své po iny, i je p esazoval do svých d l. Dvaadvacet z nich bylo noviná ských a ty i literární, z nichvl Vernon Sullivan byl tím nejvýznamn j-ím. Pozd ji se z n j stalo Vianovo š ábelské druhé já, které mu v kone ném d sledku bylo i osudné. Kdyvl se Boris Vian v roce 1946 domlouval s Jeanem de Halluinem na vzniku prvního Sullivanova románu *Naplívu na va-e hroby* (*J'irai cracher sur vos tombes*), znamenalo to pro n j první velkou p íležitost ukázat literárním odborník m, eho v-eho je Boris Vian schopen. Sám tehdy p iznal, vl jeho velkým p áním je, aby si lidé do telefonu íkali šV jako Vian.

A koliv se zmín ná formule nepouffívá, napsáním románu *Naplivu na va-e hroby* rozhodn naplnil svá o ekávání. Po neúsp chu v boji o Cenu Plejádý v roce 1946 cht l vyvolat v literárních kruzích skandál, kterým by se jeho jméno dostalo na první stránky novin. A to se mu poda ilo. Zapo al tím jedno z mnoha zajímavých období svého flivota. Po prvním Sullivanov díle následovala je-t dal-í ty i, u kterých autorství samoz ejm p iznal. Práv tímto obdobím Vianovy literární tvorby se tato bakalá ská práce zabývá p edev-ím.

Práci m fleme rozd lit do t í hlavních ástí. Vzhledem k omezenému rozsahu bakalá ské práce není mofné pojednat Vian v flivot komplexn , a proto v první ásti práce zmíníme pouze nejzásadn j-í okamfliky jeho flivota, které ho ovlivnily jak v utvá ení jeho šflivotního názoru, tak v napsání jeho vrcholných d l. Druhá ást práce se v nuje r znorodým um leckým odv tvím, která Vian v krátký flivota napl ovala. Pojednáme o jeho prvních literárních po inech, o jeho lásce k jazzu, která se taky ásto objevuje v jeho dílech. Z t ch neliterárních odv tví zájmu jmenujme nap íklad i lenství v Patafyzickém kolegiu, které naprosto odpovídá Vianov šurrealistickéo povaze. Poslední ást práce se pak v nuje výlu n tvorb , kterou Vian napsal pod svým nejznám j-ím pseudonymem Vernon Sullivan.

Nejprve uvedeme okolnosti samotného vzniku fenoménu Vernona Sullivana a jeho následného p ijetí. Zmíníme v-echna Sullivanova díla (tj. díla vydaná pod tímto pseudonymem), na základ kterých provedeme analýzu pouffitých témat v jednotlivých dílech. Zam íme se také na jazykové prost edky Sullivanových d l. V záv ru pak zmíníme p ijetí d l Borise Viana i Vernona Sullivana po Vianov smrti.

2. Zásadní okamžiky Vianova života

2.1. Rodinné zázemí Borise Viana

Můžeme se pouze domnívat, zda to byla právě záliba v hudbě Paula Viana a Yvonne Ravenezové, která stojí za samotným životem Borise Viana, a která byla později vlastní i jemu samotnému.

Yvonne Ravenezová a Paul Vian se seznámili roku 1914. Paulovi bylo v té době sedmnáct, Yvonne byla o osm let starší. Paul, a koliv studoval na zemědělské škole, navštěvoval hodiny zpěvu v domě v Marnes-la-Coquette, kde Yvonne žila se svými rodiči a starší sestrou.

Svatba se konala v prosinci roku 1917 a deset měsíců poté se manželům narodil prvorozený syn Léo Lélío. Během následujících pěti let se Yvonne Vianové narodily další tři děti. Po Léliovi následoval Boris (1920), Alain (1921) a jediná dcera Ninon (1924).

Zájem o hudbu a literaturu Yvonne Vianové ovlivnil i výběr jmen pro děti. Při výběru jmen Lélío a Ninon se Yvonne inspirovala Mussetem, Boris byl pak pojmenovaný po Borisu Godunovovi. Právě kvůli svému křestnímu jménu byl často konfrontován s otázkou, zda má ruské předky. Na to Boris Vian vždy ironicky odpovídal:

š Nepodivujte se prosím nad mým silným francouzským přízvukem. Ve vaší krásné zemi jsem žil velmi dlouho.š¹

Paul Vian si díky dědictví po otci mohl užívat života, aniž měl stálé zaměstnání. Po narození dětí byl kvůli krachu na Wall Street a následné ekonomické krizi nucen hledat si práci. Tu získal ve farmaceutické firmě abbé Chaupitra, kde působil jako obchodní zástupce. Avšak s příchodem druhé světové války musel toto místo opustit a začal pracovat jako prodejce v realitní kanceláři, kde setrval až do své tragické smrti.

Významnou roli v životě Vianových dětí hrála i Yvonnina starší sestra. Ta pravděpodobně podnítila Borise v zájem o literaturu, protože učila všechny Vianovy děti číst. Boris Vian uměl číst už v pěti letech. K osmým narozeninám pak od své tety dostal knihu od Guy de Maupassanta.

¹ Ne vous étonnez pas de mon fort accent français. J'ai vécu longtemps dans votre beau pays. ARNAUD, Noël - *Boris Vian en verve*. Paris: Pierre Horay Editeur, 2002, s. 25.

Dleflitě místo hraje v Borisov d tství i prázdninový d m rodiny Vian Landemer na poloostrov Cotentin v Normandii, který si manfelé Vianovi koupili po svatb . Boris Vian tvrdil, fe je to ideální místo pro rozvoj d tské p edstavivosti. B hem války byl na zahrad domu postaven vojenský bunkr a d m byl pod cenou prodán v draflb . Po válce Boris Vian získal z domu pár kus nábytku, které poté p esunul do domu své druhé fleny, Ur-uly. Jedno z k esel bylo také d leflitým p edm tem ve sbírce Patafyzického kolegia. I pozd ji Vian asto snil, fe d m koupí a zrekonstruuje, ale sv j úmysl nikdy neuskute nil.

2.2 Ville-døAvray

V flivot Borise Viana sehrála významnou roli i jiná nemovitost ó jeho rodný d m v ulici Pradier ve Ville-døAvray. Vila p ezdívaná *P nice*² sousedila s domem Jeana Rostanda, který se spolu s Raymondem Queneauem Borise Viana šujalõ a uvedl ho do intelektuálních kruh . Syn Jeana Rostanda, François, byl velkým p ítelem bratr Vianových.

Poté, co na Paula Viana dolehla finan ní tíse , rozhodl se vilu pronajmout rodin Mosche Menuhina, jeho fl syn, budoucí houslový virtuóz Yehudi Menuhin, se pozd ji také stal Vianovým p ítelem.

flivot ve Ville døAvray m l pro Viana takový význam, fe místo pozd ji p esadil do svého románu *Motolice a plankton* jako flto Ville-døAvrille.

2.3 Studium a první zdravotní problémy

Svá studia Boris Vian zahájil na lyceu v Sèvres, pak následovalo Hocheovo lyceum ve Versailles a nakonec pa ífské Condorcetovo lyceum. Ve dvanácti letech postihla Viana silná hnisavá angína, která mu zp sobí v budoucnu fatální srde ní problémy. O t i roky pozd ji zaznamenal první studijní úsp chy, kdy fl sloflil maturitu z latiny a e tiny. Nutno podotknout, fe Vian nem l se studiem nikdy v t-í potífle.

V tém fl roce také prod lal b i-ní tyfus, jen fl jeho srde ní problémy je-t zhor-íl. V té dob se také za íná u it anglicky. Pozd ji se s pomocí své budoucí první fleny Michelle zdokonalil v angli tin natolik, fe se mohl stát jedním z nejlep-ích tehdej-ích p ekladatel z tohoto jazyka. V sedmnácti letech sloflil maturitu z matematiky a filozofie. V dob studií také pí-e své první ver-e.

² Les Fauvettes - ARNAUD, Noël - *Les vies parallèles de Boris Vian*. Paris: Union Générale d-Editions , 1970, s. 12.

Zdravotní problémy Borise Viana omezovaly celý život a nakonec mu byly i osudné. Kvůli svému problému se srdcem byl stěněným a hýřkaným dítětem. Vzpomínky na přežvanou péči i ze strany své matky také zobrazuje ve svém posledním románu *ervená tráva* (*L'Herbe rouge*).

šOdjakživa se o mne báli, řekl Wolf, šnesm l jsem se vyklán t z okna, nep e-el jsem p es ulici bez doprovodu, sta il jen slabounký vítr, a ufl mi navlékli kozí k flí, a v zim v lét jsem neodloflil vln nou vestu. [í] Afl do patnácti let jsem se nesm l napít jiné vody nefl p eva ené. [í] Bylo to tak silné, fl jsem se nakonec po al bát sám o sebe a namlouval si, fl jsem velmi k ehkého zdraví, takfl jsem poci oval tém uspokojení, kdyfl jsem v zim chodil venku celý zpocený, obalen do tuctu vln ných -ál. Otec i matka si p edsevzali, fl uchrání mé d tství p ed ímkoli, co by m mohlo zranit.õ³

2.4 š Surprise-partiesõ a vstup na Infleýrskou -kolu

Od roku 1937 se Boris Vian na Condorcetov lyceu přepravoval ke studiu na Infleýrské -kole. Spole nost mu v té době dali budoucí nejlepší přátelé ó Roger Spinart (Zizi), Jean Lhospitaou (Pitu) a také jeho d ív j-í přítel François Rostand.

V té době Boris, Alain a Léo Vianovi začínají po ádat pov stné šsurprise-partiesõ. Paul Vian se o své syny bál. Necht l svolit, aby obcházeli ve írky v Pa ífi, m st h íchu, a tak jim sám na zahradě domu ve Ville-d'Avray postavil malý zahradní domek, kde se dvakrát týdn po dobu ty nebo p ti let pravideln konaly jazzové tan írny. Tyto tan írny p edznamávají rozvoj ru-ného no ního života v pa ífské tvrti Saint-Germain-des-Prés v roce 1947. A tytéfl ve írky v zahradním domku ve Ville-d'Avray pak také Boris Vian podrobn popsal v románu *Motlice a plankton* (*Vercoquin et le plancton*).

Tane níh a jazzových ve írce se ú astnili v-ichni brat i Vianové ó Boris hrál na trubku, Léo na kytaru a Alain na bicí, cofil byl základ budoucího orchestru kavárny Tabu v Pa ífi. A koliv trubka pro Viana s ohledem na jeho problémy se srdcem nebyla ideálním

³ Ils avaient toujours peur pour moi, dit Wolf. Je ne pouvais pas me pencher aux fenêtres, je ne traversais pas la rue tout seul, il suffisait qu'il y ait un peu de vent pour qu'on me mette ma peau de bique et hiver comme été, je ne quittais pas mon gilet en laine. [í] Jusqu'à quinze ans je n'ai pas eu le droit de boire autre chose que de l'eau bouillie. [í] A force, je finissais par avoir peur moi-même, par me dire que j'étais très fragile, et j'étais presque content de me promener, en hiver, en transpirant dans douze cache-nez de laine. Pendant toute mon enfance, mon Père et ma Mère ont pris sur eux de m'épargner tout ce qui pouvait me heurter. (s. 79)

VIAN, Boris - *ervená tráva*. P el. Stanislav Jirsa, Praha: Aurora, 2000, s. 65-66.

hudebním nástrojem, stal se dokonce členem Francouzského Hot Clubu, jehož členem byl v té době Louis Armstrong.

Poté, co byl Boris Vian v roce 1939 přijat na Inženýrskou školu, strávil léto toho roku sám s přítelkyní Zizim v Saint-Jean-de Monts v kraji Vendée. Právě tady Vian prožil svou první a nezapomenutelnou lásku.

Na Inženýrskou školu Vian nastoupil i spolu se Zizim a Pitouem 6. listopadu 1939. Jejich studia však brzy narušila válka. Vzhledem k tomu, že ředitel školy, plukovník Léon Guillet, byl v té době převelen do Angoulême, přesunula se tam i celá Inženýrská škola se všemi studenty. Bydlení jim poskytli tamní obyvatelé a výuka probíhala v místní knihovně. Pro Viana však pobyt v Angoulême neznamenal jen zábavu, jako jeden z mála se totiž vnoval i studiu.

Prvním skutečným literárním dílem Borise Viana je *Píseň o Pistech* (*Chanson des Pistons*), ve které Vian popisuje typické studenty Inženýrských škol ve Francii.

Již v této době bylo jasné, že se Boris Vian bude vždy odlišovat od ostatních. Lišil se ve stylu oblékání (například nošením kostkovaných košil, které v té době už nikdo nenesl), a neustále vyjadřoval své nadšení pro literaturu.

Nejvíce se ale pravděpodobně lišil tím, že se nevyjadřoval k válečným událostem. Vian se neúčastnil politických debat, které se v Angoulême pořádaly. Od války si držel odstup a nijak ji nekomentoval. Některé spolužáky ho kvůli tomu dokonce považovali za lenocha a zrádce kolony. On sám byl podle svých slov ve věcech politiky zaneprázděný:

„Mám jsem opravdu jiné věci na práci o školu, trumpetu, holky, než abych se zabýval tím vším okolo.“⁴

Pro mnohé byla ale Vianova odlišnost přitažlivá a zajímavá. On sám si pak podobných přátelství velmi vážil. Právě tehdy se u něj objevuje jeho filozofický názor, který se jako nit táhne celým jeho dílem. Podle něj bychom měli vždy věřit tomu méně pravděpodobnému. Svědky se také snažil naučit, že to nejbližší je nejvíce tím nejlepším.

⁴ *Journal intime*, psaný od 10. listopadu 1951 do 11. února 1953. V úplnosti nebyl dosud vydán. Zápis z 11. února 1953, s. 4.

Citováno podle BOGGIO, Philippe o *Boris Vian*. Přel. Zuzana Dlabalová. Praha: Paseka, 2004. s. 28.

2.5 Major a Michelle Léglisová

V létě 1940 došlo k osudovému setkáním. Alain Vian tehdy přivedl do domu Vianových v Capbretonu své dva přítelatele - Jacquese Loustalota a Michelle Léglisovou, o kterou se v té době ucházel.

Michelle Léglisová trávila prázdniny s rodiči v Bayonne, kde se připravovala na maturitu. Jacques Loustalot, přezdívaný Major, byl synem starosty jedné vesnice poblíž Capbretonu a také Michellin vzdálený bratranec. Boris Vian v té době v Capbretonu nebyl. Odjel do Toulouse kvůli jednu ze svých krátkých milostných záležitostí.

Ovšem po návratu Borise Viana z Capbretonu mezi ním a Loustalotem vzniklo velmi zásadní přátelství. A kolik byl Loustalot o pět let mladší (v té době mu tedy bylo patnáct), Vian k němu pociťoval hlubokou náklonnost, a to nejen kvůli jejich společné vášni pro jazz.

Loustalot se stejně jako Boris Vian odvíjel od lidí velmi odlišně. Vždy se představoval pouze ustálenou formulí: *šBlahoslavený major, navrátil se z Indie*⁵ Vian Loustalota obdivoval, chtěl vidět svět jeho otcova. Byl naprosto fascinován jeho povahou a mohl se mu chtít i trochu podobat. Loustalot byl tvrdý, ba rozhazovačný. Dámy oslovoval tím, že jim zapálil cigaretu a zapalovač hned poté zahazoval za sebe. Na přívabu mu neubralo ani sklenice pravé oko, které měl od dětství. Už tehdy se prý poprvé pokusil o sebevraždu. Ve skutečnosti byl Loustalot spíše depresivní. V sedmnácti letech ho otec poslal do tábora Corbiac, kde sám přisobil jako vojenský lékař. Mnozí se proto domnívali, že svou přítelovku získal právě tady, když byl v něm osloven jako *šle fils de major*.⁶

Major zemřel ve 23 letech, když při jedné z pravidelných tanců v lednu 1948 vypadl z okna a zabil se. Jeho smrt byla uzavřena jako nešťastná náhoda, ale vzhledem k Majorově povaze se velmi často mluví právě o sebevraždě.

Mohl proto, že Vianovi Loustalot připomínal jeho samotného, stal se Loustalot inspirací pro různé postavy zobrazené v mnoha Vianových dílech, například v dílech *Motolice a plankton*, *Srdcervá (L'Arrache-Coeur)*, *P na dni (L'Écume des Jours)* i v jeho vydané prvotině *Rozruch v Andénách (Trouble dans les Andains)*, v němž je postava Majora plně inspirována skutečným Majorem, tedy Jacquesem Loustalotem.

V té době vznikají základy dvou budoucích vztahů Ninon, sestra Borise Viana se provdá za jeho přítelatele Pitua a Boris si vezme Michelle.

⁵ Le bienheureux Major, retour des Indes, çæst moi. - DUCHATEAU, Jacques - *Boris Vian*. Paris: Table Ronde, 1969, s. 27.

⁶ Ve francouzštině je slovo *šle major* výrazem pro vojenského lékaře, nikoliv pro vojenskou hodnost.

2.6 Po átky vztahu s Michelle Léglisovou

A koliv si Michelle vybral jako první Vian v bratr Alain, sám brzy pochopil, že pro něj Michelle není ta pravá a špenechal ji Borisovi. Ten jí byl nadšen. Michelliným partnerem byl Boris Vian okouzlen hned po jejich seznámení. Svatba se konala v červenci 1941. Po svatbě se novomanželé nastěhovali do domu Vianových rodičů ve Ville-d'Avray. Svatební cestu podnikli do Hameaud de Passy, kde jim ilustrátor a přítel Alain de Saint-Ogan připsal svoji garsonku.

Rok 1942 byl pro Viana zlomový. Opustil rodný Ville-d'Avray a dokončil studium na Inženýrské škole. Závěrečnou zkoušku složil s průměrným výsledkem (jako čtyřiapadesátý z dvaasedmdesáti studentů). A koliv u zkoušky Boris Vian nedosáhl oslujících výsledků, měl inženýrskou profesi rád a často ji také promítal do svých děl. Sedmáct z jeho literárních postav pracovalo jako inženýři. Navíc ve svých dílech často používal bohatý inženýrský slovník.⁷ Navíc se mu narodil syn Patrick. Kromě Patricka měl Boris Vian s Michelle i dceru Carole, která se narodila roku 1948.

2.7 AFNOR

Po nepříliš zdárném zakončení Inženýrské školy byl Vian nucen hledat si kvůli finančním problémům zaměstnání. Ucházel se o mnoho míst, ale nakonec byl přijat do Francouzského normalizačního svazu (AFNOR) do oddělení sklářství. Volba na AFNOR padla jak z důvodu na první pohled solidního platu, ale také proto, že práce zde Vianovi umožnila nadále se věnovat jazzu.

Přesto byla práce právě v AFNORu v určitých ohledech pro Viana přínosná. Absurdní administrativa a byrokracie, posílená nadutým chováním editore Lhosta, ho inspirovaly při vzniku díla *Motlice a plankton*. Kromě tohoto vydaného díla psal v té době Vian i malou satirickou dílku, například *Hymnus pro pana Lhosta* (*Hymne à Monsieur Lhoste*). Pro neshody s tímto editorem, ale také kvůli tomu, že nebyl podle svého názoru dostatečně placen, Vian v únoru 1946 z AFNORu odešel.

Po odchodu z AFNORu Vian hledal nové místo. To získal díky svému příteli Claudu Léonovi, jenž v té době působil také jako odborný asistent na Sorbonně. Kromě toho Léon pracoval v papírenské kanceláři (ATIP) a když ho editel požádal, aby si k sobě našel pomocnou sílu, bez váhání si vybral právě Viana.

⁷Fabula [online]. 2007 [cit. 2012-19-04].

Dostupné z WWW: <<http://www.fabula.org/revue/document3576.php>> .

Oba muflé spojovalo silné pátelství, ale bylo to pátelství jiné, nejl jaké Vian udržoval s Majorem. Zatímco Major pro Viana znamenal p edevím inspiraci, s Léonem mohl mluvit o emkoliv. Nej ast ji hovo ili o knihách. I Léon se ve Vianových dílech objevuje, nej ast ji jako postava Dodyho i pod svým skute ným jménem, jako nap íklad v *Podzim v Pekingu* (*L'Automne à Pékin*).

Místo v ATIP pro Viana znamenalo je-t v t-í volnost nejl v AFNOR. V ATIP nem l v podstat co na práci a to mu dovolilo se v práci v novat literatu e. B hem svého p sobení v ATIP Vian dokon il *P nu dní* a sepsal celý *Podzim v Pekingu*. Nakonec ale i o toto místo p i-el.

2.8 Literární po átky Borise Viana

Michelle Borise ve v-em podporovala. Proto kdyfl oba za ali poci ovat finan ní tíse , rozhodla se Michelle Vianovi v zim mezi léty 1941-42 pomoci p i psaní filmových scéná . Oba v d li, flé scéná e nejsou mistrovskými díly, uv domovali si, flé vznikají pouze špro peníze.

Krom filmových scéná napsal Vian v letech 1942 a 1943 dva romány ó nedokon enou detektivku *P íli-brzy mrtev* (*Mort trop tôt*) a nevydaný román *Tady dole, na- zem* (*Notre terre, ici-bas*). V té dob pí-e i sv j poslední vydaný román *Rozruch v Andénách*, ve kterém je moflné najít mnoho z Vianova flivota.

Po odchodu z AFNOR se Vian za íná literatu e v novat více. V ervnu 1945 je jeho román *Motolice a plankton* p ijat k vydání v nakladatelství Gallimard. Na vydání se nejv t-í m rou podílel tehdej-í editel nakladatelství Raymond Queneau, jemufl knihu doporu il práv Vian v soused z Ville-døAvray Jean Rostand. Román byl vydán roku 1947.

Od té doby Vian psal s cílem být vydán. Zprvu nem l v úmyslu v novat se literatu e profesionáln . P esto se v-ak nehodí o Vianovi ve spojení s literaturou mluvit pouze jako o milovníku literatury a amatérském tv rci. Vian sám si nakonec literaturu vybral jako sv j hlavní obor a zp sob obflivy.

Literatura pro Borise Viana znamenala moflnost, jak se sv ít. Literaturu si vybral jako prost edek k analýze vnit ních boj , jefl ho tíflily. Bohufl el ani psáním se jich nezbavil. Dílem, v n mfl nejvíce e-í své vnit ní pocity, je román *Podzim v Pekingu*.

Rok 1946 byl pro Borise Viana velmi rušný. Vzniklo Vianovo vrcholné dílo – román *P na dni*. Práce na tomto románu Vianovi zabrala přesně tři měsíce. Téhož roku Vian také napsal první dílo pod pseudonymem Vernon Sullivan *Naplívnu na vaše hroby* (*J'irai cracher sur vos tombes*).

Navíc se Boris Vian v té době stále vyrovnával se smrtí svého otce. Paul Vian byl v roce 1944 zastřelen při vloupání ve svém domě ve Ville-d'Avray. Pro Viana to znamenalo konec doby, které strávil ve Ville-d'Avray. Sám o této události nemluvil, ale v určitém smyslu své pocity vyjádřil v románu *Srdcervá*.

3. Odv tví Vianova zájmu

3.1. Vian ó hudebník

Hudba m la ve Vianov rodin silnou tradici. Matka milovala operu, otec své syny v hudb vřdy podporoval.

3.1.1 Setkání s Claudem Abadiem

Boris Vian byl celý řivot vychovávaný v tom, ře vzd lání je pro n j v řivot nejd leřit j-í. P esto na d leřitost studia nahlřfel vřdy skepticky, cořl také rozebřrá v promluv Wolfa v *ervené tráv* .

ř U il jsem se rychle a cht l jsem mít u ebnice, pera, ta-ku a papřr, to je pravda. Ale moji rodi e by m v řkádém p řpad nenechali doma. [ř] M j otec nechal studiř dost brzo, protoře jeho jm ní dovolovalo, aby se bez nich obe-el. A proto mu tolik záleřelo na tom, abych á studia dokon il. A abych je tudřřl zapo al. [ř] Lyceum m na jedné stran vysvobodilo, protoře mi ukázalo lidská stvo enř, jejichřř zvyky a mánře, odvozené od zvyk a mánřř jejich prost edř, se nekryly se zvyklostmi mého prost edř; to zp sobilo, ře jsem o v-em pochyboval; a proto jsem si za al vybřrat návyky, které mi nejvřce vyhovovaly pro utvá enř vlastní osobnosti.ř⁸

Také proto se tak intenzivn v noval jazzu. Jazz byl pro n ho prost edkem, jak si řivot zp řjemnit a zintenzřvnit: souvisel s improvizací, s p řteli a jejich spole nou radostí. Velmi p řnosné bylo pro Viana seznámenř s klarinetistou Claudem Abadiem v b eznu 1942. Seznámil je p řtel Claude Léon, jenřl na po řtku války hrál v Abadieho jazzové skupin na bicř.

Abadie byl zakladatelem miniaturnř amatérské jazzové skupiny o t ech lidech, která se ale brzy rozrostla o bratry Viany. Boris p sobil na pozici trumpetisty. Lélřo i Alain skupinu brzo opustili.

⁸ J'apprenais vite, dit Wolf, et je voulais avoir des livres de classe, des plumes, un cartable et du papier, c'est vrai. Mais de toute façons, mes parents ne m'auraient pas gardé à la maison. [ř] Mon père avait interrompu ses études assez jeune, car ses moyens lui permettaient de s'en passer. C'est pourquoi il tenait tant à ce que je termine les miennes. A ce que je les commence, par conséquent. [ř] D'une part, le lycée m'a libéré, car il me donnait à voir des êtres humains dont les habitudes et les manies dérivées de celles de leur milieu, n'étaient pas identiques à celles de mon milieu à moi; ce qui par contrecoup m'amena à douter de l'ensemble et à choisir, entre toutes, les plus utiles à me satisfaire, pour me faire une personnalité. (s. 126-127).
VIAN, Boris - *ervená tráva*. P el. Stanislav Jirsa, Praha: Aurora, 2000, s. 104.

Vian si byl v domě skutečnosti, že ve hře na trubku není zdaleka neprokonatelný, což mu ale neubíralo na vlně stát se jazzovým hudebníkem. Co se hry na trubku týče, měl tři hlavní idoly (nepočítáme-li Louise Armstronga) – Bixie Biederbecka, Huberta Fola a Rexe Stewarta. Od Bixie Biederbecka pak Vian převzal celý jeho repertoár a jeho přátelé ho nazývali šdruhým Bixem.

3.1.2 Soubor Clauda Abadieho a jeho velký úspěch

Kromě mnoha jiných vlastností zdědil Vian po svém otci i lehkomyšlnost ve vztahu k penězům. Zastával názor, že život je jen jeden, a proto bychom si ho měli užít. K šetření peněz však peníze potřeboval. Proto se jazzu začal věnovat intenzivně.

V prvních poválečných měsících nebylo veřejné vystupování jednoduché. V soukromí si orchestr mohl hrát, čeho chtěl, ale na veřejnosti byl omezen požadavky potenciálního zaměstnavatele, což bylo pro Viana i Abadieho velmi svazující. Poté, co jim představený jazzového klubu Royal Villier odmítl po vystoupení zaplatit, začal se Abadieho orchestr vystupovat v klubu Rainbow Corner provozovaném Američany. Díky tomu, že Abadie do svého orchestru angažoval i bratry Huberta a Raymonda Foly, velká jazzová jména té doby, dostal Abadieho orchestr nabídku spolupracovat s americkým armádním orchestrem vedeným Glennem Millerem.

Bohužel ale ani s takto velkým tělesem Abadieho orchestr nevyšel příliš dobře. Zaprvé odmítali hrát v uniformách, jak to Glenn Miller chtěl. Druhým kamenem úrazu byl výběr repertoáru. Abadie chtěl hrát hudbu Duke Ellingtona⁹ (Vianova oblíbenec), ale pro americký orchestr to bylo příliš obtížné.

V březnu 1945 dostal Abadie i s orchestrem pozvání do Bruselu na první mezinárodní soutěž amatérských orchestrů organizovanou belgickým Hot-Clubem. Tehdy zde orchestr posbíral většinu cen a do Paříže se vracel velkou slávou. Na konci téhož roku se Vian s orchestrem do Bruselu vrátil, aby zahrál předtím v Bruselu i v bruselském podnikateli, jenž se Abadieho orchestrem velmi líbil.

Abadie se i se svým orchestrem zúčastnil i deváté Mezinárodní soutěže amatérských orchestrů v pařížské Salle Pleyel a podobně jako v Bruselu, posbíral většinu cen a především hlavní cenu.

⁹ Pro Viana byl Duke Ellington jediným existujícím bohem. Jeho hudbu obdivoval natolik, že později v románu *P na dně* pojmenoval hlavní hrdinku **Chloé** podle skladby z jedné z prvních Ellingtonových desek *Jungle* z počátku 40. let.

Kromě působení v orchestru si Boris Vian občas zahrál i mimo něj. S Eddiem Barclayem vystupovali se šanghajským *Swingtet francouzského Hot-Clubu*. Po úspěchu v Salle Pleyel hrál Vian s orchestrem spíše ufljen na plesích a podobných společenských akcích.

V únoru 1948 byl Vian vyslán spolu s Louistem Armstrongem na Mezinárodní jazzový festival, který se konal v Nice, jako zástupce jazzové publicistiky časopisu *Combat*, v němž postupně publikoval jazzové sloupky. Pro Viana to byla velká událost. Poprvé se dostal do styku s velkými světovými jazzovými osobnostmi, z nichž byl Louis Armstrong ta nejvýznamnější.

Později v roce 1948 ale Vianovi lékaři ze zdravotních důvodů zakázali nadále se aktivně zapojovat do vystoupení Abadieho souboru, a tak ho Vian oficiálně opouští. Poslední koncert, na kterém Boris Vian se souborem vystoupil, se konal v roce 1951. Poté svou trubku symbolicky vnoval synu Claudi Léona.

Vian se podílel na desítkách desek, které Abadieho soubor vydal ve vydavatelství Pathé-Marconi.

3.1.3 *Tabu a Saint-Germain-des-Prés*

Kromě členství v Abadieho souboru byl Boris Vian také častým návštěvníkem jazzových klubů.

První takový klub byl klub Lorientais ve sklepě hotelu des Carnes, kde se také setkával s významnými osobnostmi té doby, jako byli například Jean-Paul Sartre, Simone de Beauvoirová a Raymond Queneau. Hudba se nejprve hrála pouze z desek, ale se později zde hrálo i živě.

Po dokončení románu *Naplívnu na vaši hroby* v létě roku 1946 začal Vian pravidelně navštěvovat kavárnu Tabu, jež se stala symbolem francouzského jazzu té doby.

Tabu bylo místem setkání tehdejších francouzských intelektuálů, jako byli například Juliette Grécová a François Chevais.

Její návštěvníci však upadli zanedlouho v nemilost majitele kavárny, protože svými jazzovými veřejnými sniffovali tržbu. Milovníci jazzu si totiž často zabrali celou kavárnu jen pro sebe a své přítelkyně a do kavárny tak nemohli jít jiní hosté. Boris Vian do Tabu přestal docházet v lednu roku 1948, po smrti svého přítele Majora. Pozornost se tehdy přesunula na klub Saint-Germain-des-Prés, jenž měl velmi bohatou bohémskou historii.

Saint-Germain-des-Prés byla dříve spíše ospalá čtvrť bez výrazného ruchu. S ústupem Montparnassu se sem však začali stahovat nejen například intelektuálové a umělci. Pravidelnými návštěvníky vináren kolem Saint-Germain-des-Prés byli například básníci

Robert Desnos a Jacques Prévert nebo Pablo Picasso. Postupem času se na bulváru Saint-Germain vyprofiloval klub, který byl místem schůzek tehdejší existencialistické bohémy.

V Saint-Germain-des-Prés byla tehdy oproti jiným místům uvolněná atmosféra. Boris Vian sem chodil prakticky každý večer a trávil zde celé noci. Jako většina kardiaků trpěl nespavostí. Kvůli tomu spolu s Michelle chodili každý večer do kina a poté se Vian buď přesunul do Saint-Germain-des-Prés anebo doma pracoval.

V roce 1947 se zúčastnil velké roztržky v jazzovém světě. Došlo k velkému rozchodu názorů na to, jaká jazzová tradice je ta správná – bebop či neworleanská.

Akoliv v Abadieho orchestru byl Vian zastáncem klasické neworleanské tradice, klub Saint-Germain-des-Prés se orientoval spíše na bebopovou tradici. V jejím duchu byli do Saint-Germain-des-Prés zvaní jazzoví velikáni, jako například Duke Ellington. Tehdejšími editeli Saint-Germain-des-Prés byl Charles Delaunay, mimo jiné také vítěz ankety o nejlepšího francouzského saxofonistu roku 1949.

Protože Vian už tehdy na trubku nehrál, chodil do Saint-Germain-des-Prés jako divák, kritik představení a historiograf. V roce 1950 před svým odchodem ze Saint-Germain-des-Prés Vian vypracoval s pomocí Jeana-Paula Sarrtra *Průvodce po Saint-Germain-des-Prés (Manuel de Saint-Germain-des-Prés)*.

Definitivně opustil Vian Saint-Germain-des-Prés roku 1950. Saint-Germain-des-Prés měl Vian vždy spojeno s jazzovými večery ve Ville de Avray. I když se mohlo zdát, že Saint-Germain-des-Prés bylo pro mnohé pouze místem nočních party, jeho největší přínos tkvěl v možnosti setkání s novými i starými přáteli.

3.1.4 Kariéra texta a zpěváka

Po odchodu ze Saint-Germain-des-Prés nechtěl Vian svou hudební aktivitu zcela ukončit. Orientoval se tedy na psaní textů a na vlastní kariéru špěváka.

Boris Vian psal texty k písním v podstatě celý život. Nejprve si na nich spolupracoval se svými spoluhráči z Abadieho orchestru i s přáteli ze Saint-Germain-des-Prés, například s Jackem Drévalem i Eddiem Barclayem.

V roce 1954 úspěšně spolupracoval také s významným francouzským textařem Jimmym Walterem a Raymond Queneau a Jacques Prévert mu schválil záměr stát se profesionálním textařem. Viana k tomu dohnala optická finanční tíseň. Tehle roku se Vian seznámil s Jacquesem Canettim, tehdejšími uměleckými editeli hudebního vydavatelství Philips a ten chtěl výsledky spolupráce Viana s Walterem znát. Pro Viana to byla velká přiležitost, protože Canetti měl těsné konexe s rádiem ve Francii.

Vedle jazzu se začal Vian vnovat i rockandrollu a stal se tak prvním textaem francouzského rockandrollu. Texty psal například pro Magali Noël, ale je také autorem textů i prvních pěveckých pokusech Brigitte Bardotové.

V srpnu 1955 vyšla Borisu Vianovi jediná sólová deska nazvaná *Le Déserteur* (*Dezertér*). Svůj název si vysloučila podle nejvýznamnější písně, politicky angažované písně orientované proti válce v Alžírsku. Avšak protože se deska ve Francii velmi špatně prodávala, navrhl Vian Canettimu, aby mohli uspořádat turné po kasinech v Alžírsku, je-li bylo tehdy sužované válkou.

Pěvecké pokusy Vian ukončil v roce 1959.

3.2 Vian - překladatel

Kromě vlastního autorského psaní se Boris Vian vnoval i překládáním. Díky svým velmi dobrým znalostem angličtiny, je-li získal s pomocí své první ženy Michelle, překladal z angličtiny i do francouzštiny.

Po uvedení Vianova domnělého překladu amerického díla *Naplivu na vaše hroby* si Viana v roce 1946 vyžádala Hélène Bokanowská, zakladatelka nakladatelství Nourriture Terrestre, a nabídla mu, aby přeložil dílo Kennetha Fearinga *Velké hodiny* (*The big clock*). Pro Viana to byl první velký překlad do francouzštiny, který Viana uvedl do překladatelských kruhů a předznamenal také Vianovu překladatelskou slávu v letech 1950 až 1955.

V roce 1952 Vian pracoval na překladu paměti Omara Bradleyho *Příběh vojáka* (*A soldier's story*). Jelikož se Vian překladem vnoval především kvůli penězům, nepřekládal vždy díla podle svého psaní, což byl právě tento případ.

3.3 Vian ó flurnalista a kritik

Dalším z Vianových oborů byla flurnalistika. Pravidelně přispíval do několika periodik.

Pravděpodobně nejvýznamnější spoluprací byla ta s revue *Temps Modernes*, kterou v té době vedl Jean-Paul Sartre. Do redakce periodika se Boris Vian dostal roku 1946 díky Raymond Queneauovi. V *Temps Modernes* měl Vian pravidelnou rubriku nazvanou *Chroniques du Menteur* (*Zápisky lháře*). A koliv se Vian se Sartrem názorově rozcházel, stále mu zde vycházely ukázky z jeho děl, například z *Přemýšlení*. Později ale redakci dobrovolně opustil.

Mimo jiné byl také pispěvatelem do časopisu *Les Amis des Arts* pod pseudonymem *Hugo Hachebuisson*, v němž byla jeho oborem právě literatura. Postupně také doporučil díla Ernesta Hemingwaye, Gertrudy Steinové, Williama Faulknera a mnoha dalších.

Spolupracoval také s jazzovou revue *Jazz Hot*, v níž publikoval jazzové kritiky pod pseudonymem *Michel Delaroche*.

3.4 Vian o básník

Vianovu básnickou tvorbu můžeme rozdělit do tří základních období.

První období je ohraničeno roky 1940 a 1944, kdy Vian napsal sbírku *Sto sonet* (*Cent Sonnets*). Tu Vian původně zamýšlel vydat pod názvem *Sto hanebných sonet* (*Cent infâmes sonnets*). Ilustracemi sbírku doplnil Claude Léglise o bratr Michelle o pod pseudonymem Peter Gna. Sběrka je rozdělena do jedenácti oddílů.

Druhé období spadá do let 1946 až 1948. V této době napsal Vian dvě sbírky o *Barnumø Digest* a *Kantilény v rosolu* (*Cantilènes en gelée*). Poslední sbírku *Nechce se mi zhebnout* (*Je voudrais pas crever*) napsal Vian těsně před svou smrtí. Tato poslední sbírka je také chápána jako vrchol Vianovy poezie. *Barnumø Digest* udivuje svým americkým názvem, který má tendenci navést na myšlenku na svtoznámý Cirkus Barnum a veškeré atrakce, které svým divákům nabízí.

3.5 Vian o autor balet a oper

Vian se vždy zajímal o operu i balet. Ale k vlastnímu psaní operních libret mohl Viana navnadit setkání s Urulou Kublerovou v létě 1950.

S Urulou se Vian poprvé setkal na večírku u Gallimarda, kam byl pozvaný i Roland Petit se svým baletním souborem. Urula byla jeho přítelkyní. Podle zápisku v deníku Borise Viana s Urulou mluvili sotva deset minut. Přesto šlo o velmi zásadní okamžiky. S Michelle Vianovou se Boris rozvedl v roce 1952 a svatba s Urulou Kublerovou se konala 8. února 1954.

Protože se Urula vnovala především své kariéře, přicházel díky tomu Vian do styku s prostějším baletu a to ho utvrdilo v jeho zájmu o toto umění. Vždy ho lákaly choreografické podoby jeho děl. V této době tedy začal spolupracovat na scénářích baletů s několika soubory, například právě se souborem Rolanda Petita, i se souborem Zizi Jeanmaira. Pro Petita Vian napsal například balet s názvem *Ani pon tí* (*Ni vu ni connu*) - původně zamýšlel balet pojmenovat *Týden života* (*Une semaine dans la vie*).

Vedle práce na baletních scénářích se Vian také v noval psaní operních libret. Je autorem tří operó *Sn fňý rytí* (*Le Chevalier de neige*), *Fiesta* a *Historka k politování* (*Une regrettable histoire*).

Sn fňý rytí je příběh líčící fivota rytíe Lancelota. S nápadem napsat podobnou operu přišel herec a divadelní režisér Jean-Marie Serreau. Vian se tohoto úkolu zhostil společně s autorem hudby Georgesem Deleruem. Byla to opera ve velkém stylu, která za devět měsíců vznikla, v níž na 2000 m² po dobu čtyř hodin vystupovalo přes čtyřicet účinkujících. Opera byla poprvé představena roku 1953 v Caenu.

V roce 1957 začal Vian společně s hudebním skladatelem Dariem Milhaudem pracovat na díle *Slavnost* (*La Fête*), z níž se později stala *Fiesta*. Vian nejprve zamýšlel *Fiestu* představit jako balet, což také vysvětluje, proč vznikla *Fiesta* ve třech verzích – první jako pouhé schéma, druhá baletní a třetí jako libreto opery. Do předepsané baletní verze chtěl Boris Vian angažovat tanečnicku Jeana Babilého. *Fiesta* byla ve své operní verzi představena v Berlínské ope e 3. října 1958.

Kromě tří zmíněných libret Vian pracoval na *Lily Strada*, ale stihl napsat pouze dvě scény prvního dějství. Ty byly posmrtně představeny roku 1964 v Café-Théâtre de la Grande Séverine pod choreografickým vedením Uršuly Kublerové.

3.6 Vian o autor divadelních her

Dalším z uměleckých oborů, kterým se Boris Vian v noval, byla inoherní tvorba.

Byl autorem divadelních her mnoha různých žánrů, od komedie, vaudeville až k tragédiím.

Mezi jeho hry, které byly nejčastěji uváděny na scéně, například *tvrcení pro kaflého* (*l'Équarrissage pour tous*), *Poslední z řemesel* (*Le Dernier des Métiers*), *Budovatelé říše* (*Les Bâtisseurs d'Empire*), *Sva inka generál* (*le Goûter des Généraux*) nebo hra napsaná podle Vianova prvního díla uvedeného pod pseudonymem Vernona Sullivana, *Naplívu na va-e hroby*. Všechny hry, ať na poslední jmenovanou, byly ve Francii vydány v knižní podobě. Tímto způsobem jmenovaných děl představuje celou škálu Vianova působení v divadelním oboru.

Hra, která obsahuje nejvíce Vianovi vlastního humoru, je hra *Hlava medúzy* (*Tête de Méduse*). Tato hra vznikla v roce 1951. Boris Vian ani nedoufal v její uvedení na divadelní prkna.

Vypráví o milostném trojúhelníku obřině francouzské rodiny té doby. Ve středě příběhu stojí manželský pár Antoine a Lucie o manžel, jež je podváděn svou manželkou.

Manfrel je tichý zadumaný filozof, který se krom svého běžného zaměstnání na pile zabývá i literaturou. Snahou se literárně tvořit a jediné, co je pro něj inspirativní, je jeho vlastní utrpení a psychická bolest. Proto jíhl v druhém roce manželství své ženy navrhnout, aby si našla milence. Stanoví však pro zálety své manželky jasná pravidla: nikdy nebude vztah s jedním milencem trvat déle než šest měsíců, milenci se budou scházet každý den v bytě milence od 17 do 19 hodin.

Jednou takto přijde Antoine do bytu svého milence, aby zde popovídá na svou manželku. Během setkání rozpráví s milencem, tentokrát jím je Claude. Snahou si vzájemně vysvětlit své pojetí. Po nějaké době Lucie opravdu přijde a po hádce s Antoinem mu vysvětlí, jak se to s jejím podváděním po celých šestnáct let mělo. Vysvětlí mu, že od samého začátku má po zádech milence, André Duponta. Ten si vždy pouze změnil jméno a upravil vzhled. Jednou si vlasy obrazil na zrzavo, podruhé na černo. Dokonce podstoupil dvě plastické operace obličeje a nyní se chystá na třetí. Lucie Antoinovi vypráví, že s Andrém jí seznámil on, tudíž on je zodpovědný za to, že ho celé ty roky podvádí. Tento útok Antoinovi způsobí ješ v tání, pro něj tolik potěbou, bolest, která ho inspiruje k napsání jeho mistrovského díla, za které, jak sám tvrdí, jednou dostane cenu bratří Goncourtů.

Významnou hrou je také hra *Bledá série* (*Série blâme*), kterou Vian dokončil v roce 1954. Na té spolupracoval i s Henrim Robillotem, se kterým ho pojilo přátelství mimo jiné i z Patafyzického kolegia, kde Robillot působil jako *Hlavní editor dle Patafyzického kolegia*.

3.7 Vian o leň Patafyzického kolegia

Ahl absurdní pohled na svět, který Boris Vian sdílel s mnoha dalšími intelektuály té doby, mohl vyjádřit v Patafyzickém kolegiu.

Patafyzické kolegium založil roku 1948 Doktor Sandormir¹⁰ jakožto *š diskusní klub pohrobů Alfréda Jarryho*¹¹, jenž měl nadále šířit názory Doktora Faustrolla, postavy, kterou Jarry prezentuje jako vynálezce patafyziky. Hlavním předmětem zájmu tohoto recesistického kroužku byla neprozkoumaná pole fyziky a metafyziky. Jeho členové odmítali věci, které vědci nebyly. Současné a minulé znalosti brali jako pouhé názory a nepřipouštěli žádné konečné řešení. Základním stavebním kamenem patafyziky je všeobecná ekvivalence. Jejím cílem je pak usilování o šimaginární řešení. Neexistoval tedy žádný správný stanovený výběr, ani morální ani politický.

¹⁰ Doktor Sandormir neboli Irénée-Louis Sandormir, vlastním jménem Emmanuel Peillet, byl francouzský profesor filozofie.

¹¹ BOGGIO, Philippe o *Boris Vian*. P ed. Zuzana Dlabalová. Praha: Paseka, 2004, s. 282.

š Zjednodu-en lze shrnout, že Patafyzika je pro Metafyziku tím, čím je Metafyzika pro Fyziku.¹²

Mezi významné členy Kolegia patří například Raymond Queneau, Jacques Prévert i Eugène Ionesco. Později se za členy i mnozí surrealisté, například Marcel Duchamp. Jedním z členů byl tehdy ještě velmi mladý Noël Arnaud, který se později stal jedním z nejvýznamnějších vykladačů Borise Viana. Boris Vian se členem Patafyzického kolegia stal 8. srpna 1952.

Boris Vian byl jedním z jeho nejvýznamnějších členů, a kolikrát sám o sobě mluvil jako o nezasvěcení. Byl držitelem titulu štvrti první tudy, který získal za svou divadelní hru *tvrcení pro kaflého*. Věichni členové Kolegia plně podporovali všechna Vianova díla. On sám byl velmi aktivním členem. Raymond Queneau o působení Borise Viana v Kolegiu řekl: *š Kdo byl v té Patafyzikem neřel on?*¹³

3.8 Vian a jeho vztah ke kinematografii

Vianovo působení v oblasti kinematografie můžeme rozdělit na dvě hlavní části: Boris Vian jako scénárista a poté jako herec. Obojí však stálo spíše na okraji Vianova zájmu.

3.8.1 Vian - scénárista

Scenáře Vian psal už od dob jeho manželství s Michelle, kdy se snažil prostřednictvím scénářů vyřešit svou špatnou finanční situaci. Scenáře psal v podstatě celý život, a kolikrát se je zprvu nesaňil nikde prosazovat. Vždy ale doufal, že podle nich budou jednou natočeny filmy. Jeho první kinematografické pokusy lze datovat již do doby jeho dospívání ve Ville-d'Avray, kdyř spolu s rodinou a Majorem točili amatérské filmy.

Jako scénárista se ve Francii snažil prosadit dva typy filmů, které Francii nebyly vůbec vlastní. Prvním z nich byla muzikálová komedie po vzoru amerických filmů. Spolu s Henri Salvadorem dokonce na podobném projektu pracoval, ale nikdy nedošlo k jeho zveřejnění.

Druhým typem filmů, který se Vian snažil ve Francii prosadit, byly sci-fi filmy. Na tomto flánu ho lákal především lyrismus a poetičnost, se kterou by podobné filmy měly být. Velmi blízký mu byl Kafkavský styl. Vzniklo i několik scénářů podobného flánu, ale i tyto byly odmítnuté.

¹² Pour résumer les choses un peu simplement, on peut dire que la Pataphysique est à la Métaphysique ce que la Métaphysique est pour la Physique. ō ARNAUD, Noël et al., *Boris Vian ō Colloque de Cerisy 2*. Paris: Union générale d'édicions, 1977, s. 388.

¹³š Qui fut plus pataphysicien que lui? ō DUCHATEAU, Jacques. Op.cit., s. 219.

Velmi plodným byl pro Viana rok 1947. V tomto roce spolupracoval s A.-M. Julienem (vlastním jménem Aman-Julien Maistre) na dvou velkých produkcích. Jeden z nich byl psán přímo pro Jeana Marais, druhý pro Micheline Presle. Téhož roku spolu s Raymondem **Queneauem** a Michel **Arnaudem** založili filmovou společnost **ARQUEVIT**. V rámci této společnosti, která ve skutečnosti měla jen ty i společné schůzky, se orientovali především na avantgardu. Jedním ze scénářů, který pod záštitou této společnosti vznikl, byl scénář na film **Zoneilles**. Ten později publikovalo právě Kolegium metafyziky.

3.8.2 Vian o herec

Jako herec Vian úspěšně inkoval především v krátkometrážních filmech. Mezi tyto významnější patří například **Láska do kapsy** (*Un amour de poche*; 1957), **Krásný věk** (*Le Bel Age*; 1958). Největší roli získal Vian ve filmu **Nebezpečné známosti** (*Les liaisons dangereuses*; 1959) v režii Rogera Vadima, kde si po boku Gérarda Philipa (vikomt de Valmont) a Jeanne Moreauové (Juliette Valmontová) zahrál roli Valmontova přítel Prévana.

4. Literární zaizení Borise Viana

Dosp t k jednozna nému literárnímu zaizení je možné u málokterého autora. U Borise Viana, vzhledem k jeho mnohostrannosti, je to je-t nesnadn j-í úkol.

Obecn lze íci, že se Boris Vian ve v t-in svých díl pohybuje mezi **existencialismem a surrealismem**.

S existencialistickou skupinou udržoval styky dlouhou dobu. Pro hlavní postavu francouzského existencialismu, Jeana-Paula Sartra, dokonce pracoval jako redaktor pro asopis *Temps Modernes*. V dob skandálu kolem vydání prvního Sullivanova románu se Vianovo jméno objevovalo v novinách velmi ásto. Robert Kanterse z *La Gazette des Lettres* Borise Viana ozna il jako *šministranta ve suit papeže existencialismu*.¹⁴

S existencialisty Vian sdílel pocity úzkosti, osam ní i odcizení. Av-ak svobodu lov ka nevid l v možnosti sv j flivot ovlivnit vlastními íny, ale spí-e ve fantazii a hravosti. Nesouhlasil s politickou angařovaností n kterých existencialist .

Práv fantazii Vian pouříval podle vzoru surrealist . A koliv se se skupinou surrealist nikdy aktivn nestýkal, názorov se s nimi výrazn shodoval, a to v **nejzákladn j-ích bodech**:

1. záliba v provokaci
2. díraz na osvobozující potenciál jazyka
3. humor
4. smysl pro fantasti no
5. snovost

Navíc byl Vian obdivovatelem Alfreda Jarryho, významné osobnosti, jeřl inspirovala surrealismus i absurdní drama. Svoji sp ízn nost s tímto typem my-lení Vian projevil také svým aktivním lenstvím v Patafyzickém kolegiu, proslaveného smyslem pro mystifikaci, jeřfl Vian s ostatními leny sdílel.

Kv li literární mnohotvárnosti Borise Viana bylo pro literární kritiky té doby t flké k n mu zaujmout jasný postoj. N kte í sdíleli nad-ení Raymonda Queneaua, jiní byli jeho díly spí-e zasko eni a pohor-eni.

¹⁴ BOGGIO, Philippe ó *Boris Vian*. Op.cit. s. 129

5. Zrod Vernona Sullivana

V roce 1946 vydal Vian v rychlém sledu dva romány - *Motolice a plankton* (11. února 1946) a *P na dni* (30. dubna 1946). Mofná práv kv li tomu, že byly romány vydány velmi rychle za sebou, mofná proto, že se o plánovaných vydáních nemluvílo, u tená oba jmenované romány nezaznamenaly velký zájem.

Zlom nastal v lét téhož roku, když ho majitel nov vzniklého nakladatelství Scorpion Jean d'Halluin oslovil, zda by nemohl najít nějaký dobrý americký román a p ehořit ho pro francouzské tená e. Taková byla ostatn v té dob móda. V nakladatelství Gallimard pracoval p ekladatel Marcel Duhamel na edici detektivních román , z nichž román Jamese Hadleyho Chase *fiádné orchideje pro sle nu Blandishovou* (*No orchids for Miss Blandish*) zaznamenal obrovský úsp ch. Podobný úsp ch si p ál i Jean d'Halluin pro své nakladatelství.

Boris Vian d'Halluinovu nabídku ihned p ijal, okamžit zareagoval: *š Takový bestseller ti napí-u sám.*¹⁵ Velmi ho lákalo roz e it stojaté francouzské literární vody neexistujícím americkým autorem.

5.1 Naplivu na va-e hroby

Téma na *Naplivu na va-e hroby* m l Boris Vian vymyšlené tém okamžit . V té dob americký tisk velmi e-il otázku identity smí-ené a polosmí-ené rasy ve Spojených státech a Borise Viana tato problematika velmi zajímala. S p ítelem Claudem Léonem asto e-ili, kolik šbílé krveø musí lov k mít, aby byl považován za b locha.

Aby mohl na knize v klidu pracovat, odjel Vian i s rodinou do kraje Vendée. Doprovod mu d lal i Jean d'Halluin. Podle svých zvyklostí Vian pracoval velmi rychle. Denn d'Halluinovi p ed ítal svoji práci a diskutovali spolu o hlavní postav díla Lee Andersonovi. Román byl dokon en za pouhých trnáct dní. A koliv byl Jean d'Halluin dílem nad-en, Vian si byl v dom, že román není p íli-valné kvality. Podle n j to ale byla h í ka, nikoli dílo.

Po dokon ení rukopisu bylo nutné pro šnového autoraø najít vhodné jméno. S pomocí Clauda Léona vybrali jméno *Vernon Sullivan*. Vernon bylo p íjmení jednoho z muzikant v Abadieho orchestru Paula Vernona, Sullivana vybrali podle známého pianisty Joe Sullivana. Nakonec ale i toto jméno bylo vydáváno za pseudonym fiktivního spisovatele, prý aby šamerický autor neriskoval lyn ování.¹⁶

¹⁵ BOGGIO, Philippe. Op.cit, s. 130.

¹⁶ Tamtéž, s. 136.

Ani název *Naplívu na va-e hroby* nebyl zpočátku jistý. Vian se přikláněl k názvu *Zatancuju si na va-ich hrobech*, ale nakonec se rozhodli pro tvrdší a drsnější název.

Román byl vydán v listopadu 1946.

5.2 Shrnutí děje románu

Román *Naplívu na va-e hroby* je příběhem bílého otroka Lee Andersona, který přijíždí do městečka Buckton v Tennessee pomstít násilnou smrt svého mladšího bratra Toma. Ten byl zavražděn otcem a bratrem své přítelkyní, když přišli na to, že je ve skutečnosti otrok.

Lee získal doporučení na místo v místním knihkupectví. Má v plánu si vybit svá jizva ze smrti bratra na mladých dívkách, které v Bucktonu tráví léto. Lee Anderson pro něj byl velmi přitažlivý, navíc byl i moffností, jak si mohly zkrátit dlouhou chvíli.

Lee Anderson si zprvu zájmu dívek pouze šufliváček nechtěl vyhlídnout svou budoucí oběť. Oběť se mu stanou sestry Jean a Lou Asquithovy. Ty, a koliv se o něm dne tvářil jako slušné dcery bohatých rasistických rodičů, v noci na Leea toufelně čekaly a vbec je nenapadlo pochybovat o tom, že je bledoch. Lee vždy stačil oběstnit obědvě a navíc oběma slíbil i manželství. To způsobilo, že jim přestalo jít o šsex bez lásky, ale začaly se projevovat takové, jaké byly ve skutečnosti: romantické, konformistické dívky, které v tom neuměly chodit¹⁷.

Leeovy plány byly mírně narušeny Jeaniným sdělením, že je to hotná. Tehdy musel Lee své plány rychle domyslet. Lou Leeovi slíbila, že mu v jeho plánu zavraždit Jean pomůže, místo toho ale celou situaci oznámila policii. Lee mezitím Jean surově mlátil a v moment nejvyššího afektu jí přiznal skutečnosti o svém bratrovi. Nakonec ji zastřelil ranou z bratrova revolveru.

I když šlo o literární podvrh, chtěl Boris Vian dostát tradici detektivních románů, a proto bylo nutné, aby i v románu *Naplívu na va-e hroby* nakonec šlo zilať spravedlnost a policie Lee Andersona dopadla. Poslední kapitola je tvořena pouhými dvěma řádky:

*š Lidi z vesnice ho přece jenom povsilí, protoťe to byl negr. Pod kalhotami se mu v podbřišku zase ud lala smrtná boule.*¹⁸

¹⁷ BOGGIO, Philippe. Op.cit, s. 134.

¹⁸ Ceux du village le pendirent tout de même parce que c'était un nègre. Sous son pantalon son bas-ventre faisait encore une bosse dérisoire. (s. 211)
VIAN, Boris o *Naplívu na va-e hroby*. Přel. Kateřina Vinová. Praha: Aurora, 2005, s. 156.

5.3 Veřejné přijetí Vernona Sullivana

Poté, co byl román odevzdán do tisku, začali Boris Vian i Jean d'Halluin připravovat francouzskou společnost na publikaci tohoto šryze amerického pornografického románu. Přitom dávali lidem vědět, že to bude opravdu radikální kniha, která u nich pravděpodobně vzbudí nelibost, čímž si také úspěšně získali velkou reklamu.

Jako literární předlohy, které na Vernona Sullivana působily, jsou psaní *Naplivu na vaře hroby* měl velký vliv, označily především romány Jamese Caina. Svět v té době čelil skandálu eroticky otevřených knih Henryho Millera, který kvůli nim měl v prudérní Francii mnoho potíží. V roce 1945 mu ve Francii vyšly dva překlady. Kritici v souvislosti s nimi rádi mluvili o obscénnostech, kterých se Henri Miller dopouštěl. Podobný osud očekávali i Boris Vian a Jean d'Halluin pro knihu od fiktivního Sullivana.

První reakce na vydání knihy splnily jejich očekávání. V *Depêche de Paris* se objevila reakce, jež jim zajistila komerční úspěch:

„Šloufí ke cti amerických nakladatelů, že se nikdo z nich neodvážil tento chorobný fivást jakéhosi míence veřejně. Je třeba litovat toho, že se ve Francii našel překladatel a firma, která tuto senilní a neslušnou nechutnost rozšířila. To na tuto knihu by se mělo naplivat.“¹⁹

Reakce na vydání Sullivanova románu byly vesměs negativní. Brzy po Novém roce 1947 se v novinách začaly objevovat pochybnosti o skutečné existenci Vernona Sullivana a mluvilo se o literárním podvrhu. Zanedlouho o autorství Borise Viana ufl téměř nikdo nepochyboval. Pro novináře to byla, vzhledem ke vztahům mezi Vianem a Sartrem, překážka, jak Sartra připravit o společenský vliv. Sám Jean-Paul Sartre ale v podvrh nevěřil. Jediný, kdo byl myšlenkou literárního podvodu v duchu Patafyzického kolegia nadšen, byl Raymond Queneau.

Boris Vian byl nejprve celou aférou pobaven, jeho nově nabytá sláva mu lichotila. Přesto si však byl vědom toho, že pozornost je na něj upírána pouze kvůli celé kauze, nikoliv kvůli literárnímu schopnostem, které dokázal ufl tímto skandálem jako skutečný Boris Vian. V roce 1950 byl Vian za tuto knihu odsouzen ke dvěma týdnům vězení a byla mu vyměřena pokuta ve výši sto tisíc franků.

¹⁹ VIAN, Boris. *Naplivu na vaře hroby*. Přel. Petr Turek. Praha: KRA, 1995, s. 98.

I tak pokračoval dál v psaní knih pod tímto pseudonymem. V nejbližších letech vydal rovnou čtyři další díla o *U mrtvých na barvu kůže nesejde* (*Les Morts ont tous la même peau*; 1947), *Psi, touha a smrt* (*Les Chiens, le désir et la mort*; 1947), *Zabte o-klivé* (*Et on tuera tous les affreux*; 1948) a *Holky nemaj poní* (*Elles se rendent pas compte*; 1950).

První Sullivanovo dílo *Naplivu na vaše hroby* se stalo předlohou pro divadelní hru a později i pro film. Kolem scénáře filmu byly velké průtahy a nepřijetí. Ani s výslednou podobou filmu Vian nebyl spokojen. Předpremiéra filmu mu navíc byla osudná, tehdy mu po deseti minutách projekce definitivně selhalo srdce. Vian zemřel roku 1959 ve věku devětatřiceti let.

6. Stručné shrnutí ostatních Sullivanových děl

Abychom později lépe porozuměli tematice jednotlivých děl a použitým jazykovým prostředkům, je nutné, abychom stručně uvedli základní dějové linie i dalších Sullivanových děl.

6.1 U mrtvých na barva k fle nesejde

Hlavní postavou tohoto díla je opatrný bílý šnegr, Dan, o něm mluví ale nikdo netuší, jaké je vlastně krve. Proto se mu podařilo získat obstojné místo v bílé společnosti, má práci, manželku a syna. Manželství funguje i přesto, ale má Dan také sexuální styky s různými bílo-skými ženami. Situace se změnila v okamžiku, kdy se ve městě objeví Danův bratr Richard, který by Danův spokojený život mohl ohrozit. Mohlo by totiž vyjít najevo, že je šnegr. Proto se rozhodne svého bratra zavraždit a tím také započne sérii zločinů, které ho nakonec přivedou do hledáček policie. Po vpádu policie do Danova úkrytu Dan umírá.

6.2 Zabte o-klivé

Román, který začíná v baru v Los Angeles, vypráví příběh mladého panice Rocka Baileyho. Ten stojí vždy ve středě zájmu pohledných žen, ale on sám se drží rozhodnutí uchovat si panictví až do svých dvacátých narozenin. V tento den je unesen na kliniku doktora Schutze. Zde je nucen, aby se miloval s mladou krásnou dívkou, ale on to odmítne a z kliniky se mu podaří utéct. Spolu se svými přáteli Garym a Andym Sigmanem pak začíná pátrat po podrobnostech o této klinice. Nakonec zjistí, že klinika funguje jako místo, kde doktor Schutz klonuje škrásné a silné lidi, s jejich pomocí pak chce ovládnout svět. Převodně se proti tomu Rock, Gary i Andy snaží bojovat, ale v závěru, když zjistí, že z dílny doktora Schutze pochází i mnozí vysocí političtí představitelé, to vzdají a skutečně se přizpůsobí.

6.3 Holky nemaj poní

Poslední Sullivanovo krátké dílko se odehrává ve Washingtonu. Hlavními hrdiny jsou bratři Francis a Ritchie Deaconovi, kteří se snaží zjistit, jak se Francisova kamarádka Gaya dostala k drogám. Dostanou se tak do konfliktu s gangem Walcottových. Richard Walcott je právě Gayiným dealerem drog, ale také jejím budoucím manželem, což Deacon nedokáže pochopit. Proto s pomocí svého bratra pátrá po úmyslech gangu. Walcottovi si věrnou zájmu bratři Deaconových a nenechají si ho líbit. V čelní postavě gangu, Louise Walcottové, se podaří bratry uvěznit v domě, který slouží jako místo výcviku mladých žen v boji proti

mufl m. Jakofito lesbi ky se cht jí mufl m mstít. Po velkém masakru, b hem n hofl Francis a Ritchie zlikvidují v t-inu gangu, se jim z domu poda í uprchnout. Je-t p ed út kem Francis zavolal z domu policii, gang Walcottových je tedy prozrazen. I po bratrech Deaconových te pátrá policie, ale oni se skrývají u svých p átel. Konec p íb hu je zcela otev ený.

7. Vliv anglosaské kultury na Vianovu a Sullivanovu tvorbu

Zásadní vliv anglosaské kultury je vidět v různých odvětvích Vianovy tvorby, nejen v jeho prozaických dílech. Jednoznačně lze tento vliv pozorovat i v jeho básnických poemech, především ve sbírce *Sto sonet*.

Vianův zájem o anglosaskou kulturu byl všeobecně znám. Od raného mládí četl anglicky psanou literaturu, později se také díky své přítelkyni Michelle stal překladatelem z angličtiny. Z britské literatury obdivoval osobnosti jako James Joyce a Agatha Christieová. Z amerických literátů, kteří měli na Viana vliv, zmíníme například Ernesta Hemingwaye, Henryho Millera, se kterým byly knihy Vernona Sullivana tak často porovnávány. Inspirací Vianovi byl i William Faulkner, který ve svých románech rozebíral stejnou tematiku špionážní a kriminální, kterou si Vian později zvolil jako téma prvního Sullivanova románu.

7.1 Vliv anglosaské paraliteratury

Již bylo řečeno, že první Sullivanovo dílo bylo napsáno na objednávku pro pobavení široké veřejnosti. Podobně tomu je i s ostatními Sullivanovými díly. Například v díle *Zabte o-klivé* je patrný vliv anglosaské paraliteratury²⁰. Podobné tendence lze spatřit i v románu *ervená tráva*. Po vzoru paraliteratury se tato Vianova díla velmi podobají detektivnímu románu. V protikladu k dílům Vernona Sullivana, která byla vydána pouze špro peníze, je možná v dílech Borise Viana vidět i prvky, které mají detektivní román parodovat.

Základní momenty, kterými se Sullivanovo dílo přibližuje thrilleru, jsou především **sexualita**, **erotismus**, **násilí** a **sadismus**, ale také **senzualita**, již lze pozorovat i ve Vianových dílech, je to před vytvořením fenoménu Vernona Sullivana.

7.2 Vliv americké kinematografie

Díky Vianově fascinaci uměním 20. století je v jeho díle patrný vliv kinematografie. Již víme, že Vian byl v oblasti kinematografie aktivní jako autor scénářů i jako herec. Především v dílech Vernona Sullivana je možné pozorovat kinematografický styl. Po vzoru kinematografie Vian v dílech Sullivana nabízí přesídlení do nových prostředí, komiku i sen. Podle Viana by kinematografie neměla být přesycena konkrétními cíli, ale měla by vznikat pouze pro pobavení veřejnosti²¹.

²⁰ Pojmeme šparaliteraturaž jsou myšleny literární flánry, které jsou bez velkých estetických cíl zaměřené na širokou veřejnost.

²¹ ARNAUD, Noël et al. *ó Boris Vian ó Colloque de Cerisy 2*. Paris: Union Générale des Éditions, 1977, s. 299.

7.3 Vliv hudby a jazzu

Jazz zastával ve Vianov život velmi důležité místo. Proto se to promítalo i do jeho děl. V dílech Borise Viana vidíme inspirace jazzem tak jako v každé druhé větě, stejně tak je ale možné tento vliv vidět v dílech Vernona Sullivana, kde je tematika a symbolika hudby velmi etná.

Styl jazyka v různých Vianových dílech lze porovnat k různým typům jazzu. Zatímco mluvený jazyk, jež Sullivan používá románu v *Naplivu na va-e hroby*, bychom mohli porovnat k pomalému a houpavému blues. *P n dní*, kde se mluvený projev postav spíše podobá literárnímu jazyku románů, bychom ho porovnali k tanečnému jazzu po vzoru Duke Ellingtona.

Stejně jako hudba neodmyslitelně patří do Vianova života, i vztah postav jeho děl má k hudbě kladný vztah. V knize *Naplivu na va-e hroby* hraje v místním baru Duke Ellington, jeho skladby si Jean Asquithová pak stále brouká. Hlavní hrdina Lee do nového města sice přichází s prázdným kufrem, ale vždy u sebe nosí kytaru.

7.4 Zaujetí Amerikou

Známky zájmu o Ameriku je možné pozorovat nejen v dílech Vernona Sullivana, ale také v dílech Borise Viana, například v *červené trávě* i v *P n dní*.

Román *P na dní* je uveden i časovými a místními údaji, které můžeme najít v závěru knihy. Pokud bychom se tedy řídili těmito poznámkami, *P na dní* by vznikla za pouhé tři dny (8. – 10. března 1946) mezi *Memphisem a Davenportem*. V předmluvě navíc Boris Vian udává, že dílo vzniklo 10. března 1946 v *New Orleans*, tedy v den jeho narozenin. Ve skutečnosti bylo dílo napsané v Paříži ve Vianov kanceláři v ATIP.²²

²² VIAN, Boris *o P na dní*. P el. Svatopluk Horeška. Praha: Mladá fronta, 1994, s. 205.

8. Tematika děl Vernona Sullivana

Jakožto literární autor, který vznikl šna objednávkuo, se snaží Vernon Sullivan svým tená m dávat to, po em toufí ó díla na hranici pornografického a detektivního románu. Prost ednictvím svých děl p edstavuje francouzské spole nosti Ameriku takovou, po jaké oni toufí, nikoliv v–ak takovou, jaká ve skute nosti je. V podstat tím také upozor uje na skute nost, fle –iroká ve ejnost netoufí po kvalitní literatu e, ale spí–e po literatu e primitivní, jeff postrádá invenci.²³

8.1 Pomsta

Obecn lze íci, fle Vernon Sullivan ve svých dílech e–í dv základní témata ó **p ání a smrt**. Hlavním tématem románu *Naplivu na va–e hroby* je samoz ejm pomsta osobní tragédie a touha páchat násilí na druhých.

V souvislosti s prvním Sullivanovým dílem je nutné si položit otázku, zda touha po pomst nevychází ze skute né Vianovy touhy po pomst . P ipome me si, fle dílo *Naplivu na va–e hroby* vzniká roku 1946, tedy téhož roku, kdy Boris Vian neusp l v boji o Cenu Plejády za román *P na dní*. Samoz ejm nelze tvrdit, fle tento Vian v neúsp ch vedl p ímo ke vzniku fenoménu Vernona Sullivana, ale rozhodn ho poznamenal. Sullivanova sláva a peníze, které z vydání jeho děl Vian získal, pro n j znamenaly zadostiu in ní. Vydání *Naplivu na va–e hroby* m lo mezi Francouzi vyvolat skandál, kterým se mofná Vian cht l francouzské spole nosti pomstít i za to, fle mu šodpíralao materiální zabezpe ení, které dlouho postrádal.

V knize *Naplivu na va–e hroby* je d vod touhy po pomst jasný ó bílý šnegrō Lee chce pomstít smrt svého mlad–ího bratra, jenfl byl zlyn ovaný p íbuznými jeho b lo–ské p ítelkyn .

Hned v druhém sullivanovském díle *U mrtvých na barv k fle nesejde* Vian opakuje tematiku pomsty, tentokrát v–ak v tro–ku jiném smyslu. Hlavní hrdina Dan je taktéfl bílý šnegrō, ale na rozdíl od Leeho má fungující rodinu, b lo–skou manželku i malého syna. P esto poci uje touhu mstít se b lo–skému plemeni. Mstou mu jsou etné sexuální styky s bílými zam stnankyn mi baru, v n mfl pracuje jako švyhazova o. Dana na celé situaci uspokojuje fakt, fle fleny o jeho erno–ském p vodou nemají pon tí, stejn jako v románu *Naplivu na va–e hroby* sestry Asquithovy.

²³ ARNAUD, Noël et al. Op.cit. s. 350.

8.2 Linie kniha ó peníze ó falus

V prvním Sullivanov románu je možné si všímnout opakující se linie *knihy ó peníze ó falus*. Jinými slovy se zde objevuje touha napsat knihu, touha po penězích a sexuální touha.

8.2.1 Symbolika knihy

Symbol knihy je možné najít hned na počátku příběhu, kdy Hansen, kterého má Lee Anderson v bucktonském knihkupectví nahradit, z Bucktonu odchází proto, aby mohl psát bestsellery. Navíc i skutečnost, že má Lee Anderson pracovat v knihkupectví pouze stupňuje důležitost tohoto symbolu.

V uvedené citaci Hansen mimo jiné představuje i téma, kterým je celá kniha vedena. Můžeme se také domnívat, že v poslední uvedené větě vyjadřuje názor Borise Viana na soudobou francouzskou společnost.

«A co budete dělat?»

«Psát, odpovídl. Psát bestsellery. Samé bestsellery. Historické romány, romány, ve kterých budou negři i spát s bílými a nebudou za to lynčováni, romány o stejných dívkách, které dokážou vystát nedotčeny uprostřed pinavé lži na předměstí.»

Zachechtal se.

«Prostě bestsellery! A potom taky neuvěřitelně opovržlivé a originální romány. V téhle zemi je snadné být opovržlivý; stačí říct to, co mi každý pítí trošičku snahy vidět sám.»²⁴

Další citace je promluvou Lee Andersona, jenž o sobě tvrdí, že věděl, co se v životě naučil, se naučil sám z knih.

«Já jsem sice deset let v Evropě, ale bylo to jinak, a za vědomo, co jsem se naučil, jsem věděl jen sám sobě a knihovně toho chlapa, u kterého jsem makal jako sluha.»²⁵

²⁴ -Pour quoi faire?

- Ecrire, dit-il. Ecrire des best-sellers. Rien que des best-sellers. Des romans historiques, des romans où des nègres coucheront avec des blanches et ne seront pas lynchés, des romans avec des jeunes filles pures qui réussiront à grandir intactes au milieu de la pègre sordide des faubourgs.

Il ricana.

-Des best-sellers, quo! Et puis des romans extrêmement audacieux et originaux. C'est facile d'être audacieux dans ce pays; il n'y a qu'à dire ce que tout le monde peut voir en s'en donnant la peine. (s. 17)

VIAN, Boris *ó Naplivu na va-e hroby*. Op. cit. s. 14.

²⁵ J'avais bien été dix ans en Europe, mais pas dans ces conditions-là, et tout ce que j'avais appris, je ne le devais qu'à moi et à la bibliothèque du type chez qui je travaillais comme domestique. (s. 141)

VIAN, Boris *ó Naplivu na va-e hroby*. Op. cit. s. 105.

8.2.2 Význam pen z

Máme říci, že jak touha po penězích, tak sexuální touha patří do literárního řádu, který se Boris Vian prostřednictvím Vernona Sullivana snažil kopírovat.

Dle litost peněz vyjaduje mimo jiné i názvem místa, kam se Lee Anderson vydal pomstít smrt svého mladšího bratra. Toto téma je více rozebráno v kapitole jednáící o zvolených jazykových prostředcích.

8.3 Násilí

Násilí se objevuje ve všech Sullivanových dílech.

Naplivu na va-e hroby končí znásilněním a vraždou jedné ze sester a následně pak oběšením Lee Andersona.

V románu *U mrtvých na barvu k ně nesejde* je násilí evokováno i samotnou profesí Dana. Sám začal násilí páchat v okamžiku, kdy ho najde jeho bratr a Danovi tak hrozí prozrazení. Nejenže zabije svého bratra, ale později také prostitutku Muriel, se kterou udržoval styky. Poté, co ho začne sledovat policie, ufl se přestává ovládat a ublíží každému, kdo se mu postaví do cesty.

š Muriel se pokusila vydrflet jeho pohled, ale musela odvrátit hlavu.

Pohlédla na něj. Ztřkla oddychovala. Napřáhla ruku k ránu a Muriel pronikavě vykřikla. Danova kostnatá prst ji zasáhla do brady a doslova ji zdvihla z podlahy. Její tělo dopadlo s jemným zasténáním na postel.[1]

Naklonil se nad ni a položil tělkou ruku na jemnou blytívou látku podprsenky. Byla mrtvá.

š Já nechtěl tě za-eptat Dan. š Chtěl jsem jen, abys byla zticha, afl odejdu.š²⁶

Dílo *Zabte o-klivé* se od ostatních v tomto smyslu mírní liší. Hlavní protagonisté sice páchají násilí na klinice doktora Schutze, ale především v sebeobraně a v zájmu vyřešení záhady, kterou je klinika obestěna.

²⁶ Elle tenta de soutenir son regard, mais dut détourner la tête.

Muriel le regarda haletante. Il leva la main pour la frapper et elle poussa un cri strident. Le poing noueux de Dan l'atteignit au menton et elle fut littéralement soulevée du sol. Son corps retomba sur le lit avec une légère plainte.[1]

Il se pencha sur elle, posa sa lourde main sur le mince tissu brillant du soutien-gorge. Elle était morte.

- Je ne voulais pasí murmura Dan. Je voulais seulement que tu te tapes, le temps que je m'en aille. (s. 98)

VIAN, Boris ó *U mrtvých na barvu k ně nesejde*. P el. Tomáš-Kybal. Praha: Ma a, 2007. s. 109

8.4 Sexualita a erotismus

Stejně jako násilí, tak i sexualita a erotismus se objevují v každém Sullivanov díle, což je vzhledem k tomu, že se má jednat o americký detektivní román, pochopitelné.

Pravděpodobně nejvíce prvek erotiky a sexu je možná najít v posledním Sullivanov díle *Holky nemaj pon tí*. Sexualita v tomto díle občas hraničí s perversí. Mnohé milostné scény nejsou pouhým sexuálním stykem heterosexuálního páru.

V tomto díle je možná najít téma transvestismu i homosexuality, a to jak mužské, tak ženské. Hrdinové této knihy se během pátrání po Gaye převlékají za ženy. Francis si říká Frances a Ritchie je přítel na *Grizeldu*. Navíc oba v tomto převleku znásilní mladou ženu. Tím se jí snaží špevést na heterosexuální stranu.

Š Co vlastně chcete? opakuje, jenom aby mi ukázala, že z toho v-eho nemíní ztrácet hlavu.

Š Nejsem snad dost výmluvná? opakuje se jí.

Zmítá se jako vzteklá kočka, vlepí mi facku a za nešťastně, protože jí zkroutím ruku. Ritchie dává majzla a vbec se neřítí. Tak moc se zase nebojí pro by se měla bát holky? Jenom jí určit jí jde divně, že jsem takovej silák. [1]

Ve chvíli, kdy na ni vzkouznu, vykřikne ale už je pozdě. Ritchie jí taky pustí a zase pozoruje silnicií tenhle muž brácha umí být diskretní d vucha ale vyvalí oči jako dva tunely.

Š Svišákuš proč jdeš mezi zuby.š²⁷

Stejná trojice protagonistů se pak oddává i **skupinovému sexu**. V knize lze najít i případ **erotické asfyxie**.

V ostatních Sullivanových dílech jsou erotické a sexuální scény také velmi četné. Vždy se od sebe určitým způsobem liší. Lee provozuje sex s mladými dívkami za účelem pomsty. I Dan svou ženu podvádí s mnoha ženami jen proto, aby se jim vysmíval, že mají sex s nerochem, aniž to tuší. V díle *Zabte o-klivé* je pak patrný kontrast v tom, že Rock Bailey je stále ješpanic, který si svoje sexuální zkušenosti šetří až po svých dvacátých

²⁷ - Qu'est-ce que vous voulez? répète-t-elle, manière de me faire comprendre que tout ça ne lui fait pas perdre la tête.

- Je ne suis pas assez explicite, peut-être? je lui demande.

Elle de débat comme un chat, me fiche une beigne et se met à glapir parce que je lui tords le bras. Ritchie fait le guet, pas du tout gêné. Elle n'est pas très peurée pourquoi voulez-vous qu'elle ait peur d'une fille? Elle doit seulement se demander comment ça se fait que je suis si costaud. [1]

Elle pousse un cri au moment où je me glisse sur elle... mais il est trop tard. Ritchie la lâche à son tour et se remet à surveiller la route... discret, mon frère... Elle ouvre des yeux comme des passages à niveau.

-Salaud..., dit-elle entre ses dents. (s. 92-94)

VIAN, Boris o *Holky nemaj pon tí*. Přel. Felipe Serrano. Praha: Paseka, 1994. s. 60.

narozeninách. Ale vzápětí, když se mu na klinice doktora Schutze dostane p ředevším sex okusit, není schopen se ho nabafit.

V románu *Naplivu na va-e hroby* m řeme krom řetných řdrsnýchõ sexuálních scén vid t i takové, kde si Lee Anderson uřívá své moci nad sestrami. V této konkrétní scén řpak nad Lou, která je mu pln řoddaná a on ji p řirovnává k hudebnímu nástroji.

ř Hlas jí zn řl pokařdř jinak, skoro bych na n ř j mohl hrát jako na hudební nástroj. Vřřdycky p ř novém pohlazení zm řnila intonaci.õ²⁸

²⁸ Sa voix résonnait inégalement et j'aurais presque pu en jouer comme d'un instrument de musique. Elle changeait d'intonation à chaque nouveau contact. (s. 151)
VIAN, Boris - *Naplivu na va-e hroby*. P řel. Kate řina Vin-ová. Praha: Aurora, 2005, s. 112

9. Formální stránka Sullivanových děl

Vernon Sullivan ve svých dílech bývá pouhým interpunkčním znakem (í). Jak se mluvíme do úst v *Metodické grammatice francouzštiny*, tímto kydlí a uspořádávají text. Obecně lze říct, že zaznamenávají pauzy, kterými chce autor upozornit na jistou změnu tónu řeči. Nejméně ji naznaují plynoucí, tedy vzrušenou a přerývanou řečí. Popřípadě pokud stojí na konci výpovědi, mohou naznačovat zámlku či citové vyznívání.²⁹

šZakryla si obličej pažemi.

-Daneí ty mi odpustí--õ

šA co?õ zeptal jsem se.

šJá jsem unavenáí Daneí Jáí Já nevím, jak ti to říctí õ[í]

šTo nebyl jiný chlap, Daneí To byli achí Dane, to jsem byla jáí já samaí õ³⁰

V románu *Holky nemaj pon tí* navíc mluvíme najít pasáže, kde jsou tečkami tvořeny celé řádky. Ty jsou poté opatřeny touto poznámkou autora:

šTečky představují obzvláště příjemné akce, které je ale zakázáno propagovat, proto je sice smíte lidem pobízet, aby se navzájem mordovali, v Indochíně nebo i jinde, ale nesmíte jim doporučit milování.õ³¹

²⁹ RIEGEL, Martin. *Grammaire méthodique du français*. Paris: Éditions PUF, 2008, s. 41.

³⁰ Elle se cacha la figure dans ses bras.

-Daní tu me pardonneras.

-Quoi? dis-je.

-Je suis fatiguéeí Dan. Je ne sais pas comment te direí [í]

-Ce n'était pas un autre type, Daní C'étaití ohí Dan, c'était moií toute seule. (s. 78)

VIAN, Boris. *U mrtvých na barvě křečesejde*. Op. cit. s. 89

³¹ Les points représentent des actions particulièrement agréables mais pour lesquelles il est interdit de faire de la propagande, parce qu'on a le droit d'exciter les gens à se tuer, en Indochine ou ailleurs, mais pas de les encourager à faire l'amour. (s. 93)

VIAN, Boris. *Holky nemaj pon tí*. Op. cit. s. 60.

10. Jazykové prostředky

Originalita Vianových děl je vystavna nejen na tematice, ale také na zvolených jazykových prostředcích. Po prostudování děl Vernona Sullivana jsme vytvořili kategorie, na jejichž základě budeme jazykové prostředky klasifikovat. Ke každé z kategorií uvedeme ukázky daných jazykových prostředků.

10.1 Lexikální kategorie

10.1.1 Amerikanismy

10.1.2 Neologismy

10.1.3 Argot, hovorový jazyk

10.1.4 Onomastika

10.1.1 Amerikanismy

S ohledem na skutečnosti, že postava amerického autora Vernona Sullivana byla vytvořena jako podvrh pro pouhé uspokojení poptávky francouzské tenáské veřejnosti, je pochopitelné, že ve svém špékladu *Naplivu na va-e hroby* Boris Vian hojně používá amerikanismy. Aby navodil atmosféru pravé Ameriky, nesnaží se tedy k výrazům v šv originálu hledat francouzské ekvivalenty, ale raději zachovává amerikanismy.

U českého vydání posledního Sullivanova díla *Holky nemaj pon tí* dokonce najdeme poznámku šZ američtiny p elořil Boris Vian³².

a) V celé knize Vian používá analogicky k anglickému slovesu *to sleep* v sexuálním smyslu sloveso *dormir*, a koliv francouzština v tomto smyslu používá sloveso *coucher*. Kateřina Vinová zvýrazňuje to p elořil jako š*Budete se mnou zase spát?*³³

Jean se tournait vers moi pour que je ferme son soutien-gorge. Je lui mordis doucement la nuque. Elle se renversa en arrière.

- *Vous dormirez encore avec moi?*

- *Très volontiers, dis-je. Quand vous voudrez.* (s. 73)

³² VIAN, Boris ó *Holky nemaj pon tí*. Op. cit. s. 3.

³³ VIAN, Boris ó *Naplivu na va-e hroby*. Op.cit. s. 55.

b) Ve stejném kontextu používá Vian i sloveso *faire*, jež má odpovídat slovesu *to do*. V českém překladu Kateřiny Vinové je vtaženo *Vous me le ferez?* přeloženo jako *Uděláte mi to?*³⁴ Na rozdíl od francouzského *tená e*, *tená e* českého volba tohoto spojení nepřekvapí, protože ve francouzštině se spojení v tomto smyslu používá.

Elle baissa la voix.

- *Vous me le ferez?* í

- *Quoi?*

- *Vous me le ferez, Lee?*

- *Oh! í Bien sûr, dis-je* (s. 60)

c) Dalším opakujícím se amerikanismem je slovo *sûr* (1), jež má odpovídat anglickému *sure*. Tento výraz se objevuje především v promluvách sester Asquithových. Kdežto v promluvách jiných postav Vian používá šprávný francouzský ekvivalent *sûrement* (2), například *bien sûr*.

Překladatelka Kateřina Vinová ve svém překladu slovo *sûr* v prvním případě přeložila jako *jasně*, druhé uvedené spojení jako *šani náhodou*.³⁵

1) - *Nous allons nous marier?*

Elle pencha sa tête et m'embrassa la main droite.

- *Sûr.*

- *Quand?*

- *Maintenant.* (s. 139)

2) - *Hello! Comment allez-vous? Il pleut?*

- *Sûrement pas!* dit Bill. *Le barometre annonce une dépression de dix-huit pieds de Mercure, mais c'est seulement pour demain.* (s. 64)

³⁴ VIAN, Boris *o Naplívnu n a va-e hroby*. Op.cit. s. 45.

³⁵ Tamtéž s. 103; 49.

Dále se v celém textu objevují různé jiné amerikanismy, například *le living-room* (1), *le drugstore* (2), i *le roadster* (3). Ke všem těmto výrazům by bylo možné nalézt i francouzský ekvivalent. Překladatelka v prvních dvou případech zachovala Viana v amerikanismu. Ve třetím případě slovo *le roadster* přeložila jako *šporák*³⁶, čímž Viana v záměru nedodržela a oslabila tak jeho úroveň.

1) *Ils étaient tous dans le living-room, menant un grand tapage.* (s. 74)

2) - *Qu'est-ce qu'il y a à faire dans ce pays? lui demandai-je encore.*

- *Rien, dit-il. Il y a des filles au drugstore en face, et du bourbon chez Ricardo, à deux blocks.* (s. 16)

3) - *Ça se voit, dis-je en soutenant ma mâchoire qui risquait de se décrocher à chaque cahot. Vous devriez changer le roadster contre un bull-dozer.* (s. 35)

Zajímavým amerikanismem je také slovní spojení *faire la monnaie*, který Vian použil ve smyslu *šoplatit stejnou mincí*, a koliv v přivodní význam spojení je *šrozm nit si*. Spisovná francouzština má ve smyslu *šoplatit stejnou mincí* obrat *rendre la monnaie de la pièce*. Tomáš Kybal spojení přeložil jako *š kdy se jí to chystal oplatit*.³⁷

J'ai attrapé son bras juste au moment où il s'apprêtait à lui faire la monnaie, [í]. (s. 10)

V románu *Holky nemaj pon tí* Vian pokračuje v nastoupeném pořádku a používá další amerikanismy. Jedním z příkladů je i slovo *la kitchenette* (kuchyňský kout), které ale má ve francouzštině spisovný ekvivalent *la cuisinette* i *le coin cuisine*. Pro zachování tónu bylo pro Viana vhodné zvolit první jmenovanou variantu. Felipe Serrano tento amerikanismus přeložil jako *kuchyňa*.³⁸

*L'appartement de Pickford est tout ce qu'il y a de simple: deux pièces, salle de bains et une kitchenette qui donne sur un interminable couloir d'un côté, un cour de l'autre.*³⁹

³⁶ VIAN, Boris *o Naplivu na va-e hroby*. Op.cit. s. 56; 14; 27.

³⁷ VIAN, Boris *o U mrtvých na barvu k ně nesejde*. Op. cit. s.12.

³⁸ VIAN, Boris *o Holky nemaj pon tí*. Op. cit. s. 63.

³⁹ VIAN, Boris *o Elles ne rendent pas compte*. Paris: Union Générale d'Éditions, 1984. s. 97.

10.1.2 Neologismy

Jednou z v cí, kterou se Boris Vian nejvíce p íblifluje surrealistickým autor m, je jeho fantazie, se kterou s jazykem ve svých dílech pracuje. A koliv neologismy m fleme najít spí-e v dílech, které Vian vydal pod svým vlastním jménem, je vhodné, abychom i tak tento jazykový prost edek zmínili.

Jedním z nejtypi t j-ích p íklad je bezesporu **pianocktail**, o kterém se m fleme do íst v **P n dní**. Tento p íklad nám jasn ukazuje, fle jak Vianova profese, tak i jeho záliba v jazzu pronikají i do jeho d íl. Citace nám p íblíí, jak za ízení pracovalo:

š Za ídil jsem to tak, aby každé not odpovídál ur ítý alkohol, likér nebo aróma. Pedál forte je na -lehaná vejce a pedál piano na led. Na sodovou vodu pot ebuji zahrát trylek ve vysokém rejst íku. Mnofství je vřdy p ímo úm rné dob trvání. Každá ty ia-edesátinová nota se rovné jedné -estnáctin celku, celá nota ty násobnému mnofství celku. Jestliže zahraje- pomalou melodií, za ne p sobit pojistné za ízení tak, aby se dávka nep ekro íla a nevzniklo koktajlu p íli-mnoho, ale aby se zvý-íl obsah alkoholu. A podle délky melodie m fle-libovoln ovliv ovat sílu celku, nap íklad zredukovat ji na pouhou setinu, abys dostal s pomocí laterální regulace nápoj, ve kterém byly zachyceny v-echny harmonie.õ⁴⁰

10.1.3 Argot a hovorový jazyk

Pro udržení správného vyzn ní díla bylo samoz ejm nutné, aby Vian vyufflíval argot i výrazy z hovorového jazyka. Je nutné podotknout, fle n které významy jsou v textu vyjád eny jak výrazem hovorovým, tak jindy výrazem spisovným.

a) Jedním z takových p íklad je dvojice slov **le fric ó lřargent**. Zatímco v p ímé e i Vian vyufflívá spí-e varianty argotické (1), promluví vyprav e poufflívá spisovnou variantu. (2) První p íklad Kate ína Vin-ová p eloflíla takto: *š Je moc v balíku na to, aby mohl být zvlá-tníí õ. Dal-í uvedené p íklady slova **lřargent** jsou p elofleny klasicky jako **špenízeõ**.⁴¹*

⁴⁰ À chaque note, dit Colin, je fais correspondre un alcool, une liqueur ou un aromate. La pédale forte correspond à lœuf battu et la pédale faible à la glace. Pour lœau de Seltz il faut un trille dans le registre aigu. Les quantités sont en raison directe de la durée: à la quadruple croche équivaut le seizième dœunité, à la noire unité, à la ronde la quadruple unité. Lorsque lœon joue un air lent, un système de registre est mis en action de façon que la dose ne soit pas augmentée, ce qui donnerait un cocktail trop abondant, mais la teneur en alcool. En suivant la durée de lœair, on peut si lœon veut faire varier la valeur de lœunité, la réduisant par exemple au centième pour pouvoir obtenir una boisson tenat compte de toutes les harmonies, au moyen dœun réglage latéral. (s. 30)

VIAN, Boris ó *P na dní*. Op. cit. s. 17.

⁴¹ VIAN, Boris ó *Naplivu n a va-e hroby*. Op.cit. s. 42; 106.

1) *Il a beaucoup trop de fric pour être réellement drôle, dis-je.* (s. 56)

2) *Elle venait juste de les avoir et pouvait passer de ses parents. Mais je gagnais peu d'argent. Elle préférait que je gagne de l'argent moi-même et honnêtement, et ses parents m'aimeraient sûrement et me trouveraient du travail plus intéressant à Haïti ou dans une de leurs plantations.* (s. 142)

b) Dalším opakujícím se příkladem hovorového jazyka v textu je slovo **type** (chlápek).

Kateřina Vinová si vybírá synonymum š *chlapě*.⁴² Stejný výraz Vian používá i v dalších Sullivanových knihách, například i v románu *U mrtvých na barv k fle nesejde*.

Je devais le conduire à l'embranchement direct de Murchison Junction, d'où il prendrait le rapide pour le Nord. Il avait décidé de rejoindre New York. C'était un brave type, Tom. Un brave type trop sentimental. Trop humble. (s. 89)

c) Stejným hovorovým výrazem je výraz **truc**, které Vian používá ve smyslu **trik, fígl**.

Vous me collerez sûrement pour le jive, mais je peux vous apprendre d'autres trucs. Elle ferma les yeux à moitié.

- *Des trucs de grandes personnes?*

- *Ça dépend si vous avez des dispositions.* (s. 29)

d) Typickým příkladem francouzského argotu je slovo **flic**, výraz pro policajta. Tento výraz se objevuje jak v románu *U mrtvých na barv k fle nesejde* (1), tak i v knize *Holky nemaj pon tí* (2). Totéř synonymum použil i Tomáš Kybal ve svém příkladu.⁴³ Felipe Serrano postupuje stejn.⁴⁴

1) *Je ne pouvais pas bouger. Ce flic est entrée et je suis resté derrière mon rideau.* (s. 129)

2) *L'autre flic se met à se marrer.* (s. 157)

⁴² VIAN, Boris ó *Naplivu n a va-e hroby*. Op.cit. s. 65.

⁴³ šNemohl jsem ven. Ten policajt vstoupil dovnitř a já zůstal za záclonou.š
VIAN, Boris ó *U mrtvých na barv k fle nesejde*. Op. cit. s. 138

⁴⁴ šDruhej policajt se dá do smíchu.š

VIAN, Boris ó *Holky nemaj pon tí*. Op. cit. s. 103

e) Opakující se známkou hovorového jazyka je u Viana taktéž zápor tvořený pouze částicí **pas**. Podle Riegelovy *Metodické gramatiky francouzštiny* může tedy docházet k vynechávání částice **ne** za účelem vytvoření hovorového vyjádření, což byl případ Viana v úmyslu.⁴⁵

- *Quel type?*

- *Sais pas. Il voulait te voir.*

- *Pourquoi?*

- *Sais pas.*⁴⁶

10.1.4 Onomastika

Pro ozvláštění textu Viana často vyvolává onomastiky založené na americkém argotu, oproti především v *Naplivu na va-e hroby*. V rámci této knihy bychom bychom mohli jmenovat několik příkladů. Jeden bychom bychom mohli najít hned v první větě:

a) Buckton

Personne ne me connaissait à Buckton. (s. 13)

Pokud bychom bychom mohli analyzovat jméno města, do kterého Lee právě přijel, zákonitě musíme pátrat v anglickém jazyce. Slovo **buck** má v angličtině dva základní významy. Buď ho můžeme chápat ve smyslu **dolar** anebo jako **h ebec, samec** ve smyslu sexuální výkonnosti mufla. Město **Buckton** má tedy být symbolem peněz a sexu, což také dobře odpovídá. Peníze jsou po pomstě druhou nejdůležitější věcí, po které Lee Anderson prahne.

V českém příkladu zvolil Petr Turek možnost název nepřekládat a ponechal ho v originálním znění.

⁴⁵ RIEGEL, Martin *ó Grammaire méthodique du français*. Op. cit. s. 708.

⁴⁶ šJakej chlap?õ

šNevím. Chtl t vid t.õ

šPro ?õ

šNevím.õ

VIAN, Boris *ó U mrtvých na barv k fě nesejde*. Op. cit. s. 24

b) Prixville a sestry Asquithovy

- *D'où viennent-elles?*

- *Prixville. Cent milles d'âci. Des vieux amis du père Dexter.*

- *Toutes les deux?*

- *Ben oui, quo! Vous êtes idiot, ce soir, mon cher Joe Louis. Ce sont les deux soeurs, la mère e tle père. Lou Asquith, Jean Asquith, Jean, c'est la blonde. L'âinée. Lou a cinq ans de moins qu'elle.*

(s. 53)

Dalím m stem, které je v románu *Naplivu na va-e hroby* zmi ované, je m sto *Prixville*, odkud pochází sestry Asquithovy. První ást názvu **Prix** lze chápat dvojm zp sobem. Bu m l Boris Vian na mysli opravdu *prix*, tedy cenu. V tom p ípad je mofné, fle tak naráfí na sv j neúsp ch p i snaze získat roku 1946 Cenu Plejády. V druhém p ípad bychom si ve slov **prix** mohli p edstavit anglické slovo **prick**, tedy bodec, ímfl mohl Vian odkazovat falickému symbolu. V tom p ípad by m sto *Prixville* bylo *šm stem penis ō*, tedy op t m stem plným sexu.

Pokud se zam íme na výb r jmen hlavních hrdinek, op t je mofné jej chápat jako zám rný. Jméno Asquith m fleme vid t jako slofené slovo z anglického *ass* (zadek) a francouzského *cuisse* (stehno). Tedy i ve jménech obou sester je patrný sexuální podtext.

Hra se jmény byla oblíbenou sou ástí Vianovy tvorby, a to nejen v dílech Vernona Sullivana, ale také špravéhoō Borise Viana. Rád pracoval se jmény svých postav, do kterých asto promítal reálné osoby. P íklad je mnoho, uve me tedy jen ty nejznám j-í.

V románu *P na dní* vystupují rovnou dv d leflité osobnosti francouzského existencialismu a shodou okolností i Vianovi p átelé ó **Jean-Paul Sartre** a jeho partnerka **Simone de Beauvoir**. Ti v *P n dní* p edstavují postavy známého a oblíbeného filozofa **Jeana-Sola Partra**, jeho fl ve-keré svazky se i za cenu osobního bankrotu snaží sbírat jedna z hlavních postav **Chick**, a vévodkyni **de Bouvouard**. *Encyklopedie hnusu* samoz ejm odkazuje k Sartrovu dílu *Nevolnost*.

Jak se n kdo m fle nezajímat o takového lov ka, jako je Partréi ? Schopného napsat cokoli o emkoli, a jak precízn í Partre nebude k napsání své Encyklopedie hnusu pot ebovat ur it ani celý rok a vévodkyn de Bovouard bude na tomto díle spolupracovat, a budou to velmi vzácné rukopisy. ⁴⁷

Dal-ím p íkladem tohoto Vianova postupu je vytvo ení postavy **abbé Petitjeana**, jenfl má být obrazem katolického básníka **Jeana Grosjeana**. Ten Viana p ipravil o Cenu Plejády. Tomá–Kybal v eském p ekladu jeho jméno p ekládá jako **abbé Jane ek**.

*šAbbé Jane ek skota il v ze skými chodbami a v patách za ním strážný. Hráli na babu. Kdyfl se p íblíflil k cele Clauda Léona, uklouzl abbé na trusu devítiočasé ko ky a vykonal ve vzduchu dokonaly p emet. Svou sutanou, p vabn rozevlátou kolem statných nohou, tak siln p ipomínal Loie Fullerovou, fle ho strážný pln úcty a se zdvo ílým smeknutím p ede-el. Pak abbé dopadl s tlumeným fluchnutím zp t na zem a strážný si mu sedl obkro mo na záda; abbé ud lal piky piky na hlavu, fle na babu nehraju.õ*⁴⁸

10.2 Mí-ení mluveného a psaného stylu

Pro díla Borise Viana je typická hra s jazykem. Jedním z mnoha postup , které Vian vyufflívá, je mí-ení mluveného a psaného stylu.

Zatímco v **P n dní** a dal-ích Vianových románech hlavní postavy ve svých replikách mluví spisovným jazykem (1), který asto ani neodpovídá dané situaci, v dílech Vernona Sullivana Vian v promluvách postav poufflívá jazyk obecný (2).

A koliv nejsou šp vodníõ díla Borise Viana p edm tem této práce, je nutné zmínit, fle práv díky nim jsou jeho díla po jazykové stránce tak jedine ná. Prvotní –ok, který tená pocítí p i své první zku-enosti s Vianovými díly je v záp tí vyst ídán fascinací jazykovou obratností autora.

⁴⁷ Comment ne pas sntéresser à un homme comme Partre, capable dæcrire nãimporte quo sur nãimporte quel sujet et avec quelle précision. Sûrement Partre mettrait moins dãn an à réaliser son *Encyclopédie de la Nausée*, et la duchesse de Bovouard collaborerait à ce travail, et il y aurait des manuscrits extraordinaires, [í] (s. 290) VAIN, Boris ó *P na dní*. Op.cit. s. 176.

⁴⁸ Løabbé Petitjean caracolait dans les couloirs de la prison suivi près par le gardien. Ils jouaient à la pouillette. En approchant de la cellule de Claude Léon, løabbé glissa sur une crotte de chat à neuf queues et fit un tout complet dans lãtmosphère. Sa soutane, gracieusement déployée autour de ses jambes robustes, le fit assembler si fort à la Loie Fuller, que le gardien le dépassa, plein de respect et en se découvrant par politesse. Puis løabbé retomba par terre avec un bruit étalé et le gardien lui bondit à cheval sur le dos; løabbé fit pouce. (s. 232) VIAN, Boris ó *Podzim v Pekingu*. P el. Tomá–Kybal. Praha: Garamond, 2003, s. 30.

1) *š Nicolasi, ò ekl Colin hned u dve í, š p edstavuji vám svého p ítele Chicka. ò*
š Dobrý den, pane, ò pozdravil Nicolas.
š Dobrý den, Nicolasi, ò odpov d l Chick. š Nemáte náhodou nete jménem Alise? ò
š Mám, pane, ò ekl Nicolas. š Ostatn smím-li k tomu n co dodat, je to hezká mladá dívka. ò
š Je vám hrozn podobná, ò mínil Chick. š Afl na tu ást od pasu nahoru. ò
š Já mám dost íroká ramena, ò usoudil Nicolas, š kdeflto ona je zase lépe vyvinuta ve sm ru kolmém.
Pán mi laskav promine, fl jsem to up esnil. ò⁴⁹

2) *Podal jsem mu klí , kterým jsem na n j p edtím mí il.*
š Tumáte, ò ekl jsem. š Na památku. A hn te sebou. ò
Zdálo se, jako by se trochu uklidnil. Vedl m do krámu.
š Aleí ehí kdyfl vám prodám revolver, tak m za-ijou. ò
š To se zvládne, ò ekl jsem. š Trochu to nareflrujem. Jdeme. Fofrem. ò⁵⁰

Je pochopitelné, fl v Sullivanových knihách Vian pouflívá hovorový jazyk, který si tento literární flánr fládá. Proto fl byl Vian po skandálu s knihou *Naplivu na va-e hroby* odhalen a autorství se p iznal, nebylo by tudífl nutné, aby se autor nadále drflel stále stejného stylu. Vian v-ak styl v Sullivanových dílech nijak neprom úje.

⁴⁹ -Nicolas, dit Colin en entrant, je vous présente mon ami Chick.

-Bonjour Monsieur, dit Nicolas.

-Bonjour Nicolas, répondit Chick. Est-ce que vous n'avez pas une nièce qui s'appelle Alise?

-Si Monsieur, dit Nicolas. Une jolie jeune fille, d'ailleurs, si j'ose introduire ce commentaire.

-Elle a un grand air de famille avec vous, dit Chick. Quoique du côté de buste, on puisse noter quelques différences.

-Je suis assez large, dit Nicolas, et elle est évidemment plus développée dans le sens perpendiculaire, si Monsieur veut bien me permettre cette précision. (s. 28),

VIAN, Boris ó *P na dní*. Op.cit. s. 16.

⁵⁰ Je lui tendis la clé que j'avais braquée sur lui.

-Prenez-la, dis-je. En souvenir. Et grouillez-vous.

Il parut un peu rassuré et je le suivis dans sa boutique.

-Maisí euhí objecta-t-il, ils vont me coffrer si je vous vends un revolverí

-Ça ira tout seul, dis-je. On fera un peu de mise en scène. Allez. En vitesse. (s. 116)

VIAN, Boris ó *U mrtvých na barv k fl nesejde*. Op. cit. s. 127.

11. Závěr

Boris Vian rozhodně patří mezi nejzajímavější osobnosti francouzské literatury 20. století. Jeho nonkonformismus by v té době jen těžko hledal protivníka. Na jedné straně vidíme autora s romantickou duší, který dokáže svou jazykovou obratností a nekonečnou fantazií tená e naprosto šokovat, na druhé straně stojí velmi schopný mystifikátor, který bez okolků dokáže stvořit takové literární dílo, jež si tehdejší tená i fládají.

Vedle literatury Vian svůj život zasvětil mnoha jiným umleckým odvětvím, ve kterých, a koliv byl povoláním profesí hutnický inženýr, dokázal vynikat. Jednoznačně nejdelší jeho roli vedle literatury sehrála hudba, především jazz. Vzhledem ke skutečnosti, že pro něj byl zájem o hudbu něco jako šrodinná povinnost, nemůžeme se divit, že se hudba později stala neodmyslitelnou součástí jeho života. Navzdory zdravotnímu stavu, který jako by ho ufl na začátku jeho života přivedl ke krátkému, avšak bouřlivému životu, si Vian dokázal vybojovat své místo na slunci na pozici jazzového trumpetisty. Díky hudbě se Boris Vian dostal do styku s tehdejší existencialistickou bohémou, která nadále ovlivňovala jeho životní názory i literární kariéru.

Hybnou silou všech Vianových umleckých počinů byla jeho výjimečná fantazie, a to nejen jazyková. Ufl od dětství se pohyboval spíše proti proudu. Originální smysl pro humor a cit pro ironii a recesi ho dovedly na hranici dvou nejvýraznějších literárních směrů té doby – existencialismu a surrealismu. Nutno ovšem podotknout, že Boris Vian nikdy neusiloval o to, aby byl lehce zařaditelný.

S existencialisty sdílel především názor na tehdejší společenské dění. Jako velký antimilitarista válku nepřátel. Svou úzkost pak, namísto pro tená e, ventiluje právě ve svých dílech. Další z forem obrany byla pro Viana již zmíněná fantazie. Fantazie a smysl pro recesi ho také přivedly ke členství v Patafyzickém kolegiu, které utvářel s mnoha svými přáteli, například s Raymondem Queneauem, jenž byl jedním z hlavních obdivovatelů a podporovatelů Vianova talentu. Členství v Patafyzickém kolegiu bylo šosudně například i Noëlu Arnauldovi, který ze setkání s Borisem Vianem švyt filů nápl celého svého života, proto že ho určil k dráze odborníka na tohoto autora.

Na sklonku života ufl se Vian nevěnoval švysoké literatuře (poslední velký román *ó ervená tráva* ó napsal v roce 1950), ale začal se věnovat spíše povídkové tvorbě

a dramata. Velký zájem také projevoval o film, když v posledních letech života ztvárnil filmové postavy v několika krátkometrážních filmech a na závěr i ve významném počinu Rogera Vadima *Nebezpečné známosti*.

Avšak tématem této práce byla vedle Vianovy činnosti v mnoha uměleckých oborech také tvorba, kterou prezentoval pod pseudonymem *Vernon Sullivan*, který se stal také jeho heteronymem. Boris Vian tímto krokem nesměloval k velké slávě, jednalo se mu spíše o finanční zabezpečení sebe a své rodiny, s nímž měl problémy takřka celý život. Potřeba koupě domu mohla hnát touhu po pomstě po neúspěšné kandidatuře na držitele ceny Plejády. A ufl bylo pravým důvodem cokoliv, Vernon Sullivan se stal neodmyslitelnou součástí osobnosti Borise Viana až do konce jeho života.

Vernon Sullivan byl jednoznačně Vianovým špatným já. Sullivanova díla se od těch Vianových diametrálně liší. Zatímco Vianova díla vynikají poetickým jazykem, fantazií, neobvyklou tematikou a jistou melancholií, Vernon Sullivan měl být autorem amerických detektivních románů. Vzhledem ke skutečnosti, že celá postava Vernona Sullivana vznikla šna objednávkou, tomu ani jinak být nemohlo. Přesto je však podivuhodné, jakých extrémních poloh je Boris Vian ve své tvorbě schopen.

Lehce pornografické romány plné násilí jako by byly dalším způsobem, jak Boris Vian mohl ventilovat nahromaděnou frustraci. Tvrdit, že se napsáním podobných děl Vianovi splnila tajná přání, by bylo mofná přilítoufalé. Ovšem vzhledem k tomu, že měl rád americkou literaturu, fleny i jazz, jsou díla Vernona Sullivana jistým spojením toho, co v dílech napsaných jako Boris Vian tak zcela spojit nemohl.

I když pro Viana byla díla Vernona Sullivana cestou šodpo inkou od neustálého dobývání svého místa na literárním výsluní, snažil se, aby ani Sullivanova díla nebyla zcela jednotvárná a ničím originální. Tematicky Sullivanova díla sice přesně kopírují obvyklou tematiku amerických detektivních románů o násilí, pomsta a erotika. Třlko ale hodnotit, zda by míra násilí odpovídala šb flně mí e. Kafkdpádn nap íklad v prvním Sullivanov díle *Naplivu na va-e hroby* stojí násilí a touha po pomstě na prvním místě. Násilné scény na konci knihy rozhodně jsou v rné a p vodním americkým detektivním románem se v tomto ohledu rovnají. V otázkách sexuality a erotismu Vian podle mého názoru nikdy volí až extrémní cestu, nap íklad v díle *Holky nemaj pon tí*, ímfl ale op t potvrzuje svou jedinečnost a

vystupuje tak z ady. Co se týče poufletých jazykových prostředků v těchto dílech, i ty odpovídají předpokladům. Bez hovorového jazyka by detektivní román nebyl tím, čím je. Amerikanismy Boris Vian poufíval proto, aby jimi celý text pro francouzské čtenáře ozvlátnil a ještě více přitáhl jejich pozornost. Originalitu Sullivanových děl také shledávám například v četném využívání onomastiky, především u vlastních jmen. A kolik si mohl pro svá díla volit naprosto šibolně americká jména, projevil v nich po originalitě i v tomto směru.

Práce měla představit neuvěřitelně plodný život Borise Viana, který ovšem by býval mohl být ještě plodnější, kdyby ho tak brzy neukončilo neokávané srdce níselhání. Jen toliko Vian čekal, že mu premiérové promítání, tak dlouho očekávaného filmového ztvárnění Sullivanova prvního románu, bude osudné. Svou smrtí Vian v podstatě dokonale zahrnul celou svou absurdní existenci plnou –astných náhod i nepřijemných zvrát. Tím úplně posledním zvratem pak byla stávka pohřebního ústavu v den jeho pohřbu, a proto musel být Boris Vian do hrobu ve Ville d'Avray vložen svými přáteli, kteří ho tak doprovodili i při té opravdu poslední cestě.

Nedokázal se tedy tolik touženého uznání ani od čtenářů ani od literárních odborníků. Zajisté by ale byl potěšen zájmem, který se po jeho smrti vzrostl, a to především během posledních čtyřdesítek let. Dnes je oceňován především za to, kvůli čemuž stal během svého života nepochopenou fantazie, jedinečný jazykový cit a schopnost neuvěřitelné proměny. Těží se čtenářské pozornosti, stejně tak jako pozornosti literární odborníků, kteří si ho často vybírají jako předmět svého zkoumání.

Resumé

BORIS VIAN AND HIS HETERONYMES

This work is focused on Boris Vian, one of the most original author of the second half of 20th century. Even though he is very well known in these days, at his time he was misunderstood.

The work is in general divided into three main parts. The first part wants to shortly summarize the most important moments of his busy life and point out those moments that probably influenced him strongly in writing of his principal novels. The second part shows Vian's activities in different artistic fields. The most important of them was his jazz trumpeter career that just confirms his interest in music from the moment of his childhood. We have to note that even the success in that artistic field was greatly supported by a number of unexpected coincidences. Apart from jazz, it has to be mentioned also his journalist career, especially cooperation with Jean-Paul Sartre at Temps Modernes. Also in this magazine were published first extracts of Vian's work.

Final and the principal part of this work is dedicated to one part of Vian's work, which was published under the pseudonym Vernon Sullivan. It presents the rise of the phenomenon of Vernon Sullivan and his acceptance by professional and lay part of society. Because of the fact that this Vian's heteronym was created as an answer to the then reader's demand for American thriller, it wasn't step to the Vian's popularity. Nevertheless Vian became very well known, at the first moment just negatively.

Despite this fact Vian proved his ability to write "what the people want". He imitated perfectly the style of real American thrillers as in the question of language use as in the questions of themes. While the themes are almost "traditional detectives", language use was the way how to show at least a bit of originality.

We verified Vian's will to be "different" and also proved his competence to create in a huge number of fields.

In conclusion we can say that the Vian's life was incredibly rich and fruitful, even though he lived to be just thirty-nine.

Bibliografie

Ti-t né dokumenty

Primární literatura

- VIAN, Boris ó *Elles ne rendent pas compte*. Paris: Union Générale d'Éditions, 1984. ISBN 2-264-00-965-9
- VIAN, Boris ó *Holky nemaj pon tí*. P el. Felipe Serrano. Praha: Paseka, 1994. ISBN 80-85192-80-2
- VIAN, Boris ó *J'irai cracher sur vos tombes*. Paris: Bourgois, 1986. ISBN 2-267-00101-2
- VIAN, Boris ó *Naplivu na va-e hroby*. P el. Petr Turek. Praha: KRA, 1995. ISBN 80-85932-00-8
- VIAN, Boris ó *Naplivu na va-e hroby*. P el. Kateřina Vinová. Praha: Aurora, 2005. ISBN 80-7299-082-9
- VIAN, Boris - *L'automne à Pékin* in *Romans, nouvelles, oeuvres diverses*. Paris: LGF, 1991. ISSN 0248-3653
- VIAN, Boris ó *Podzim v Pekingu*. P el. Tomáš Kybal. Praha: Garamond, 2003. ISBN 80-86379-55-8
- VIAN, Boris ó *Les morts ont tous la même peau*. Paris: LGF, 2003. ISBN 2-253-14193-3
- VIAN, Boris ó *U mrtvých na barvu k fle nesejde*. P el. Tomáš Kybal. Praha: Mladá fronta, 2007. ISBN 978-80-7287-129-2
- VIAN, Boris - *L'Écume des jours* in *Oeuvres complètes 2*. Paris: Fayard, 1999. ISBN 2-213-60153-4
- VIAN, Boris ó *P na dní*. P el. Svatopluk Horeška. Praha: Mladá fronta, 1994. ISBN 80-204-0511-9
- VIAN, Boris ó *L'Herbe rouge*. Paris: Jean-Jacques Pauvert, 1991. ISBN 2-7202-0162-6
- VIAN, Boris - *červená tráva*. P el. Stanislav Jirsa, Praha: Aurora, 2000. ISBN 80-85974-96-7

Sekundární literatura

ARNAUD, Noël - *Boris Vian en verve*. Paris: Pierre Horay Editeur, 2002. ISBN 2-7058-0324-6

ARNAUD, Noël - *Les vies parallèles de Boris Vian*. Paris: Union Générale d'Éditions , 1970. ISSN 0240-2300

ARNAUD, Noël et al., *Boris Vian ó Colloque de Cerisy 2*. Paris: Union générale d'Éditions, 1977. ISBN 2-264-00807-5

BOGGIO, Philippe ó *Boris Vian*. P el. Zuzana Dlabalová. Praha: Paseka, 2004. ISBN 80-7185461-1

DUCHATEAU, Jacques - *Boris Vian*. Paris: Table Ronde, 1969

RIEGEL, Martin ó *Grammaire méthodique du français*. Paris: Éditions PUF, 2008. ISSN 0291-0489

Elektronické zdroje

Fabula [online]. 2007 [cit. 2012-19-04]. Dostupné z WWW: <http://www.fabula.org/revue/document3576.php>>